

Piłkarska Liga Finansowa
Świetlana przyszłość?

Podsumowanie

Polskie kluby w 2008 roku

Już po raz trzeci firma Deloitte prezentuje ranking polskich klubów piłki nożnej – Piłkarska Liga Finansowa. Z każdą kolejną edycją staramy się rozszerzać zakres informacyjny raportu, aby zwiększyć przejrzystość finansową polskiego futbolu ligowego oraz stworzyć materiał przydatny w analizie zarówno poszczególnych klubów jak i całej Ekstraklasy. Zeszłoroczną, drugą edycję rankingu Piłkarska Liga Finansowa rozszerzyliśmy o kluby z I ligi, a w tegorocznej edycji prezentujemy dodatkowo dane o poziomie płac w polskich klubach piłkarskich.

W tegorocznej edycji rankingu nastąpiła zmiana lidera, którym po raz pierwszy został Lech Poznań. Zagłębie Lubin, które w dwóch pierwszych edycjach rankingu zajmowało pierwsze miejsce, zanotowało spadek o cztery pozycje, co jest związane z degradacją klubu do I ligi i związanym z nią obniżeniem przychodów. Na podium w tegorocznym rankingu znalazły się również Wisła Kraków oraz GKS Bełchatów.

W zestawieniu polskich klubów można wyróżnić trzy grupy klubów:

- Liderzy – kluby osiągające ponad lub niemal 30 mln PLN przychodów (Lech Poznań, Wisła Kraków i GKS Bełchatów).
- Grupa pościgowa – kluby aspirujące do czołówki a osiągające obecnie przychody pomiędzy 15 a nieco ponad 21 mln PLN (Legia Warszawa, Zagłębie Lubin oraz Cracovia).
- Peleton – reszta stawki, czyli kluby osiągające poniżej 12 mln PLN przychodów.

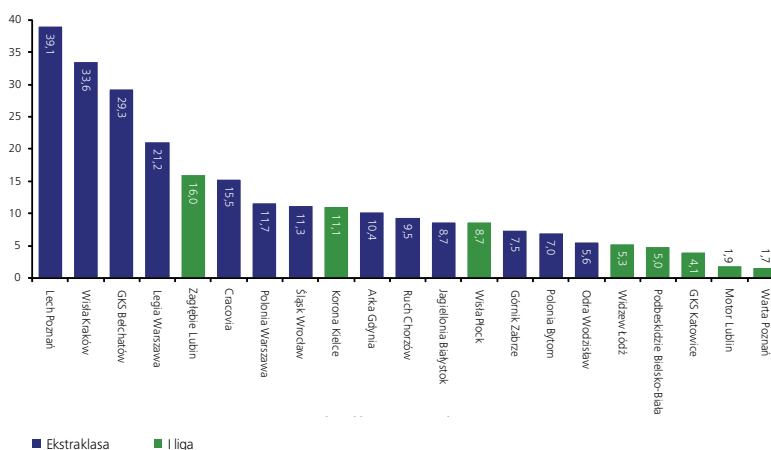
W tegorocznej pierwszej dziesiątce klubów znajdują się dwa zespoły z I ligi (zespoły, które w sezonie 2008/2009 grały w I lidze), czyli Zagłębie Lubin oraz Korona Kielce. Oba kluby wywalczyły awans do Ekstraklasy i w aktualnym sezonie 2009/2010 grają w najwyższej klasie rozgrywkowej.

W ostatnim roku zdecydowana większość klubów zwiększyła swoje przychody, dzięki czemu cała Ekstraklasa w 2008 roku osiągnęła przychody na poziomie 227 mln PLN i zanotowała trzeci z rzędu wzrost wpływów. Kluczowym zdarzeniem mającym wpływ na zwiększenie przychodów Ekstraklasy było podpisanie nowej (znacznie korzystniejszej dla klubów) umowy na transmisje telewizyjne meczów Ekstraklasy.

Dodatkowo znaczny wpływ na zwiększenie przychodów klubów Ekstraklasy miał wzrost zainteresowania polską ligą, który przejawia się we wzroście frekwencji na meczach i co ważniejsze w zwiększonych przychodach z dnia meczu. Niemniej wydaje się, że trend ten może zostać chwilowo spowolniony ze względu na prace modernizacyjne na wielu stadionach klubów Ekstraklasy, ale w średnim okresie należy spodziewać się dalszego wzrostu przychodów z dnia meczu. Czynnikiem, który w 2008 roku negatywnie wpłynął na wielkość przychodów Ekstraklasy była degradacja do I ligi klubów o bardzo dużych wpływach (Zagłębie Lubin oraz Korona Kielce), które zostały zastąpione przez zespoły o znacznie mniejszym potencjale przychodowym.

Bliska perspektywa EURO 2012, liczne inwestycje stadionowe (obecnie są prowadzone bądź planowane inwestycje na około 10 stadionach wykorzystywanych przez kluby Ekstraklasy) oraz rosnąca liczba stabilnych finansowo klubów kreują wyjątkowo korzystne warunki do rozwoju polskiej piłki klubowej. Niemniej w tej finansowej beczce miodu jest tyżka dziegciu – Ekstraklasa charakteryzuje się wysokim udziałem wynagrodzeń w stosunku do przychodów klubów (wartość wskaźnika wynagrodzenia / przychody jest na poziomie 72%, podczas gdy w świecie futbolu za optymalną uważa się wartość nieprzekraczającą 60%). Brak lepszej kontroli nad poziomem wynagrodzeń w klubach Ekstraklasy może zagrozić stabilnemu wzrostowi wartości polskiej piłki.

Przychody klubów w 2008 roku (mln PLN)

Nota metodologiczna

Wzorem pierwszego rankingu polskich klubów piłkarskich tegoroczna edycja jest oparta na wielkości przychodów pochodzących z działalności sportowej.

Wpływy klubów nie uwzględniają takich kategorii jak np. transfery bądź wypożyczenia piłkarzy, gdyż są to często wydarzenia jednorazowe i nie odzwierciedlają możliwości generowania stałych przychodów przez klub (transfery nie stanowią trwałego źródła budowania wartości futbolu – przychody jednego klubu z transferu są kosztem innego klubu). Ponadto w rankingu nie zostały uwzględnione przychody z niesportowej działalności gospodarczej (np. dzierżawa gruntu itp.). Aby lepiej zobrazować sytuację klubów, przychody sportowe zostały podzielone na trzy kategorie, które stanowią źródło budowania wartości klubu:

- Dzień meczu – wpływy ze sprzedaży biletów, karnetów oraz catering na stadionie.
- Transmisje – wpływy klubów z transmisji telewizyjnych i radiowych, a także z rozgrywek międzynarodowych.
- Komercyjne – wpływy z umów sponsorskich, reklam, sprzedaży koszulek, pamiątek klubowych itp.

Do udziału w rankingu zostały zaproszone kluby, które w sezonie 2008/2009 grały w dwóch najwyższych klasach rozgrywek piłkarskich (Ekstraklasa i I liga). Dane, w wyżej przedstawionym podziale, zostały dostarczone bezpośrednio przez kluby (część danych historycznych pochodzi z poprzednich edycji rankingu). Ze względu na obowiązujący w większości klubów rok finansowy, dane obejmują lata kalendarzowe 2005, 2006, 2007 oraz 2008. Poniżej przedstawiamy wyjątki, co do zakresu danych prezentowanych w rankingu:

- Lech Poznań – 30 maja 2006 roku kluby Lech Poznań oraz Amica Wronki zostały połączone. Lech Poznań został następcą prawnym Amiki Wronki, w związku z tym dane za 2005 oraz styczeń-maj 2006 roku dotyczą Amiki Wronki.
- Korona Kielce – dane obejmują sezony 2005/2006, 2006/2007, 2007/2008 oraz 2008/2009.
- Cracovia – dane za 2005 rok dotyczą sezonu 2004/2005.

- Widzew Łódź – 1 czerwca 2007 roku została powołana spółka KS Widzew Łódź S.A. Dane przekazane przez klub w tegorocznym rankingu dotyczyły okresu od powołania spółki. W związku z tym dane za 2007 rok zostały oszacowane na podstawie dostępnych danych częściowych za ten rok. Dane za 2007 rok w poprzedniej edycji rankingu obejmowały sezon 2007/2008 – jest to przyczyną różnic w wartości przychodów za 2007 rok prezentowanych w tegorocznej i zeszłorocznej edycji rankingu.
- Ruch Chorzów – dane za 2008 rok pochodzą z raportu rocznego klubu.
- Polonia Warszawa – dane za lata 2005, 2006 i 2007 dotyczą klubu Groclin Grodzisk Wielkopolski (Polonia Warszawa jest następcą prawnym tego klubu).
- Polonia Bytom – dane za lata 2005 oraz 2006 dotyczą sezonów 2005/2006 oraz 2006/2007.
- Warta Poznań – przekazane przez klub dane w kategorii „Dzień Mecz” dotyczyły średnich przychodów za jeden mecz. Całkowite roczne przychody z tej kategorii zostały obliczone przy założeniu rozgrywania 20 meczów w roli gospodarza w roku. Dodatkowo dane za latach 2007 i 2008 obejmują odpowiednio sezony 2007/2008 i 2008/2009.

W kilku przypadkach występowały drobne różnice pomiędzy danymi dostarczonymi przez kluby w poprzedniej i obecnej edycji rankingu. Każdorazowo takie różnice były wyjaśniane z klubami, tak aby w rankingu zawrzeć dane możliwie najpełniej odzwierciedlające rzeczywiste przychody generowane z działalności sportowej.

Nie wszystkie kluby Ekstraklasy przekazały nam dane dotyczące wielkości przychodów. W związku z tym, w przypadku prezentacji łącznych przychodów Ekstraklasy dokonaliśmy konserwatywnego założenia, że brakujące kluby osiągnęły przychody równe przychodom Odry Wodzisław (klub o najmniejszych przychodach w Ekstraklasie). Lista klubów, które nie przekazały danych została zaprezentowana w kolejnym podrozdziale raportu.

Ze względu na zaokrąglenia wartości przychodów, na wykresach przedstawiających strukturę oraz zmianę wpływów klubów w ostatnich latach mogą pojawić się drobne różnice wartości.

Oprócz danych finansowych przekazanych przez kluby w niniejszym raporcie wykorzystano szereg informacji publicznie dostępnych oraz dwa opracowania przygotowane przez Deloitte Wielka Brytania: Football Money League oraz Annual Review of Football Finance. Wszelkie konieczne przeliczenia z euro na złotówki (bądź odwrotnie) zostały dokonane po średniorocznym kursie PLN / EUR (np. dla przeliczenia przychodów Ekstraklasy w 2008 roku wykorzystano średnioroczny kurs PLN / EUR z 2008 roku).

Pozyskiwanie danych

Dane wykorzystane do stworzenia rankingu pochodzą bezpośrednio z klubów piłkarskich. Proces pozyskiwania danych w tegorocznej edycji rankingu rozpoczął się z końcem czerwca i do momentu powstania niniejszego rankingu (koniec września) nie został zakończony. Poniżej przedstawiamy listę klubów, które nie przekazały swoich danych na potrzeby rankingu.

Klub	Liga
Lechia Gdańsk	Ekstraklasa
Piast Gliwice	Ekstraklasa
ŁKS Łódź	Ekstraklasa
Dolcan Ząbki	I liga
Flota Świnoujście	I liga
GKP Gorzów Wielkopolski	I liga
GKS Jastrzębie	I liga
Górnik Łęczna	I liga
Kmita Zabierzów	I liga
Odra Opole	I liga
Stal Stalowa Wola	I liga
Tur Turek	I liga
Znicz Pruszków	I liga

Pozostaje mieć nadzieję, że w kolejnej edycji rankingu polskich klubów piłki nożnej powyższa tabela będzie pusta. Przejrzystość finansowa polskiej piłki nożnej leży w interesie klubów. Jest to jeden z warunków koniecznych rozwoju polskiego futbolu ligowego.

Ranking – Przychody polskich klubów

Ranking 2008 (przychody mln PLN)

1	↑	2	Lech Poznań	39,1
2	↑	3	Wisła Kraków	33,6
3	↓	1	GKS Bełchatów	29,3
4	↑	2	Legia Warszawa	21,2
5	↓	4	Zagłębie Lubin	16,0
6	↑	1	Cracovia	15,5
7	n/d	Nowy	Polonia Warszawa	11,7
8	↑	10	Śląsk Wrocław	11,3
9	↓	5	Korona Kielce	11,1
10	↓	2	Arka Gdynia	10,4
11	↑	1	Ruch Chorzów	9,5
12	↑	1	Jagiellonia Białystok	8,7
13	n/d	Powrót	Wisła Płock	8,7
14	↓	3	Górnik Zabrze	7,5
15	↓	1	Polonia Bytom	7,0
16	↑	4	Odra Wodzisław	5,6
17	↓	7	Widzew Łódź	5,3
18	↓	2	Podbeskidzie Bielsko-Biała	5,0
19	↑	2	GKS Katowice	4,1
20	↑	2	Motor Lublin	1,9
21	n/d	Nowy	Warta Poznań	1,7

- Miejsce w rankingu Piłkarska Liga Finansowa
- Zmiana względem rankingu 2008
- Zmiana o liczbę pozycji w rankingu

W tegorocznym zestawieniu mamy dwa nowe kluby, czyli Polonię Warszawa oraz Wartę Poznań (pozański klub, mimo że zamyka zestawienie klubów, zasługują na uwagę gdyż ponad 60% swoich przychodów pozyskuje od szerokiej grupy sponsorów). Dodatkowo w tegorocznej edycji mamy jeden powrót – Wisła Płock (klub nie przekazał danych do II edycji rankingu).

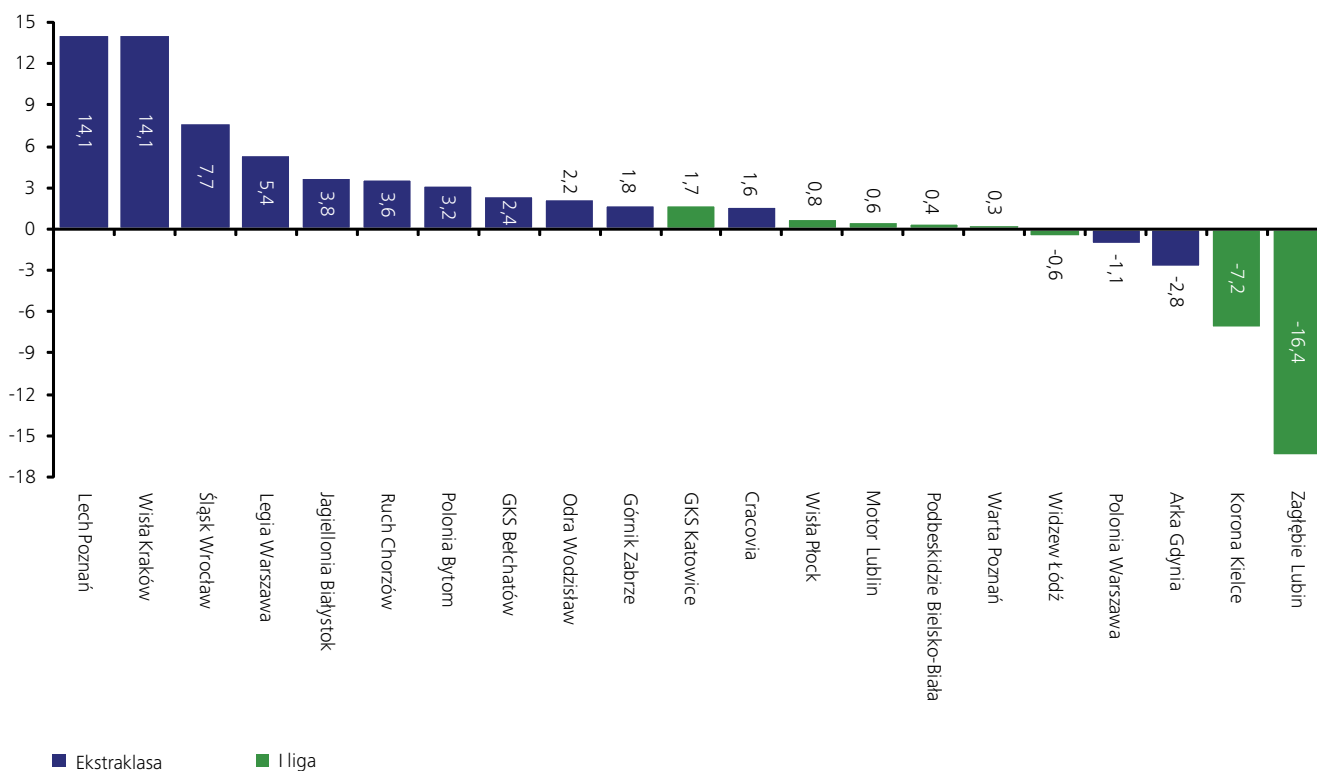
Rok 2008 przyniósł duże zmiany w zestawieniu klubów, w wyniku czego żaden z klubów nie pozostał na pozycji z poprzedniej edycji rankingu. Oprócz wspomnianych nowych klubów i powrotów, w tegorocznej edycji rankingu 10 klubów zanotowało awans a 8 spadek względem szesnastoczelnego zestawienia.

Znaczne zmiany w pozycjach klubów w rankingu wynikają ze stosunkowo dużych zmian przychodów klubów między 2007 a 2008 rokiem. Zmiany te świadczą o pozytywnej koniunkturze w polskiej piłce klubowej, gdyż na 21 klubów tylko 5 zanotowało spadek przychodów.

Bardzo wyraźny wzrost przychodów zanotowały dwa pierwsze zespoły rankingu – Lech Poznań oraz Wisła Kraków (oba zespoły zwiększyły przychody o 14,1 mln PLN każdy). Bardzo wyraźny wzrost zanotował również Śląsk Wrocław (o 7,7 mln PLN, czyli dwukrotnie więcej niż całkowite przychody sportowe w 2007 roku).

Wprawdzie zaledwie 5 klubów zanotowało spadek przychodów, ale w przypadku dwóch z nich, czyli Zagłębia Lubin i Korony Kielce, spadki te były bardzo wyraźne. Łączny spadek przychodów tych klubów wyniósł 23,6 mln PLN i wynikał w głównej mierze z degradacji klubów do I ligi (w wyniku kary za korupcję).

Różnice w przychodach klubów pomiędzy 2008 a 2007 rokiem (mln PLN)

Płace – powód do niepokoju

W tegorocznej edycji po raz pierwszy rozszerzyliśmy zakres informacyjny rankingu o dane kosztowe dotyczące poziomu wynagrodzeń w klubach. Nacisk na analizę poziomu wynagrodzeń w klubach wynika wprost z charakterystyki biznesu piłkarskiego – jest to branża, w której co do zasady największym kosztem są właśnie wynagrodzenia. Stąd ścisła kontrola tego elementu kosztów klubów jest warunkiem koniecznym długoterminowego budowania wartości. Efektywność zarządzania kosztami płac w klubach najczęściej analizuje się przy pomocy wskaźnika wynagrodzenia / przychody.

W tym miejscu warto podkreślić, że nawet w najbogatszych klubach Europy, gdzie płace piłkarzy osiągają astronomiczne poziomy, kładzie się bardzo duży nacisk na zachowanie równowagi pomiędzy przychodami a poziomem wynagrodzeń. Uważa się, że wskaźnik wynagrodzenia / przychody na poziomie nie przekraczającym 60% pozwala na stabilny i długotrwały wzrost wartości klubów. Bardzo dobrym przykładem kontroli kosztów wynagrodzeń może być najbogatsza liga piłkarska świata, czyli angielska Premiership, która charakteryzuje się wskaźnikiem wynagrodzenia / przychód na poziomie 62%.

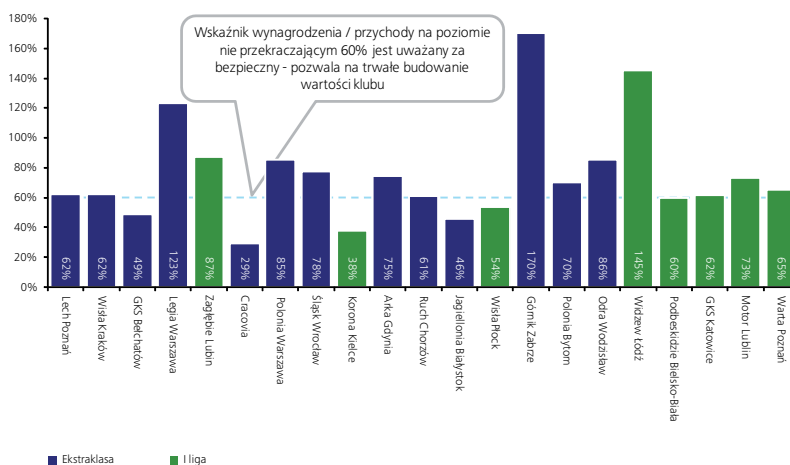
Niestety pod względem kontroli poziomu wynagrodzeń polskie kluby nie są tak efektywne jak angielskie. Stosunkowo wysoki poziom płac w polskich klubach kładzie się cieniem na ogólnie pozytywne perspektywy finansowe polskiej piłki klubowej. Spośród 21 klubów uwzględnionych w rankingu jedynie 6 (GKS Bełchatów, Cracovia, Korona Kielce, Jagiellonia Białystok, Wisła Płock oraz Podbeskidzie Bielsko-Biała) zachowują stosunek wynagrodzeń do przychodów poniżej lub na poziomie 60%.

Najwyższy poziom wskaźnika wynagrodzenia / przychody odnotował Górnik Zabrze (170%) oraz Widzew Łódź (145%). Bardzo wysokim poziomem płac w stosunku do generowanych przychodów charakteryzuje się również Legia Warszawa.

Wysoki poziom wynagrodzeń w niektórych klubach można tłumaczyć inwestycją w wyniki sportowe, które w przyszłości powinny dać zwrot w postaci wyższych przychodów (np. dodatkowe przychody z praw do transmisji telewizyjnych w przypadku awansu do Ekstraklasy, nagroda finansowa za zdobycie Mistrzostwa Polski bądź potencjalne przychody z udziału w pucharach europejskich). W przypadku niektórych klubów (np. Widzew Łódź) taka inwestycja przyniosła oczekiwane rezultaty, ale w przypadku kilku innych (np. Górnik Zabrze) była zdecydowanie chybiona.

Nie można jednoznacznie stwierdzić, że poziom płac w polskich klubach jest zbyt wysoki w wartościach absolutnych. Płace są istotnym elementem konkurencji o zawodników i często chęć osiągnięcia sukcesów sportowych musi być poprzedzona inwestycją w postaci wysokich wynagrodzeń piłkarzy. W związku z tym na podstawie danych za jeden rok trudno ocenić efektywność zarządzania kosztami przez polskie kluby. Niemniej w średnim i długim okresie poziom wynagrodzeń w klubach powinien być skorelowany z przychodami. W kolejnych edycjach rankingu będzie można zaobserwować i ocenić czy polskie kluby efektywnie zarządzają kosztami wynagrodzeń.

Wartość wskaźnika wynagrodzenia / przychody w 2008 roku

Miejsce Polski w Europie

Ekstraklasie daleko do europejskiej I ligi

Mimo systematycznego wzrostu przychodów Ekstraklasa jest zupełnie niewidoczna z perspektywy największych lig Europy, czyli tzw. „wielkiej piątki”. W 2008 roku przychody Ekstraklasa wyrażone w euro wyniosły 65 mln. Patrząc na ligi „wielkiej piątki” należy jednoznacznie stwierdzić, że Ekstraklasa to zupełnie inna liga (przychody najmniejszej ligi „wielkiej piątki” – Ligue 1 – są ponad 15 razy większe od wpływów Ekstraklasy).

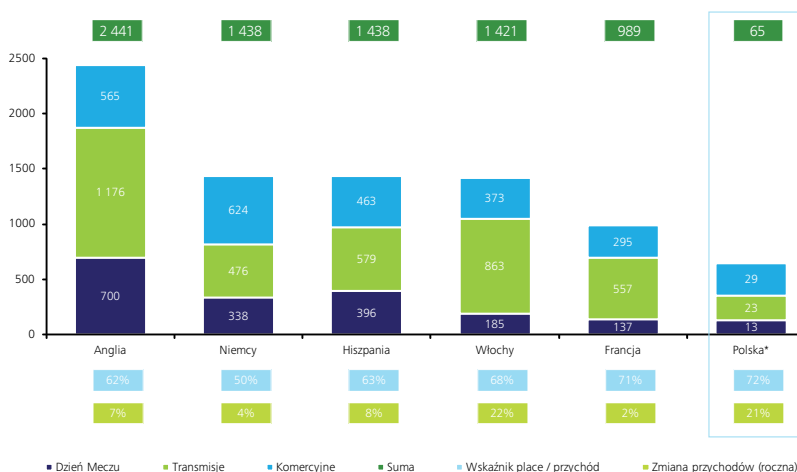
Niemniej warto patrzeć na aspekty pozytywne. W 2008 roku Ekstraklasa zanotowała wysoki wzrost przychodów – wyższy niż większość lig „wielkiej piątki”. Wprawdzie część z tego wzrostu wynika z aprecjacji złotego względem euro a nie z samej umiejętności generowania przychodów przez kluby, ale na arenie międzynarodowej siła polskiej ligi jest mierzona właśnie w euro. Tylko liga włoska zanotowała wyższy wzrost przychodów (co wiąże się z powrotem Juventus’u Turyn do Serie A właśnie w sezonie 2007/2008).

Warto zwrócić uwagę na podobieństwo struktury przychodów Ekstraklasa oraz Bundesligi, która przejawia się w koncentracji przychodów na kategorii wpływów komercyjnych. Może się to zmienić w kolejnej edycji rankingu polskich klubów, gdyż jeszcze bardziej w strukturze przychodów Ekstraklasa będzie widoczny wpływ zwiększonych przychodów z praw do transmisji telewizyjnych (sezon 2008/2009 był pierwszym, w którym obowiązywała nowa umowa na transmisje).

W porównaniach Ekstraklasa do lig „wielkiej piątki” rzuca się w oczy wspomniany wcześniej wysoki wskaźnik wynagrodzeń do przychodów. Ekstraklasa charakteryzuje się najwyższą wartością tego wskaźnika wśród przedstawionych lig. Tylko francuska Ligue 1 jest bliska poziomowi Ekstraklasa. Wzorową ligą w tym względzie jest niemiecka Bundesliga, w której wynagrodzenia stanowią zaledwie 50% przychodów klubów. Umiejętna kontrola kosztów wynagrodzeń zarówno w Bundeslidze jak i w Premiership przekłada się na dochodowość klubów - obie te ligi od lat generują zyski (w przeciwieństwie do włoskiej Serie A czy francuskiej Ligue 1).

Ekstraklasie daleko również do mniejszych lig Europy Zachodniej. Niemniej można powiedzieć że jest to już ta sama klasa rozgrywkowa, choć Ekstrklasę wciąż dzieli znaczny dystans do lig mniejszych krajów jak choćby Belgia, Austria czy Szwecja.

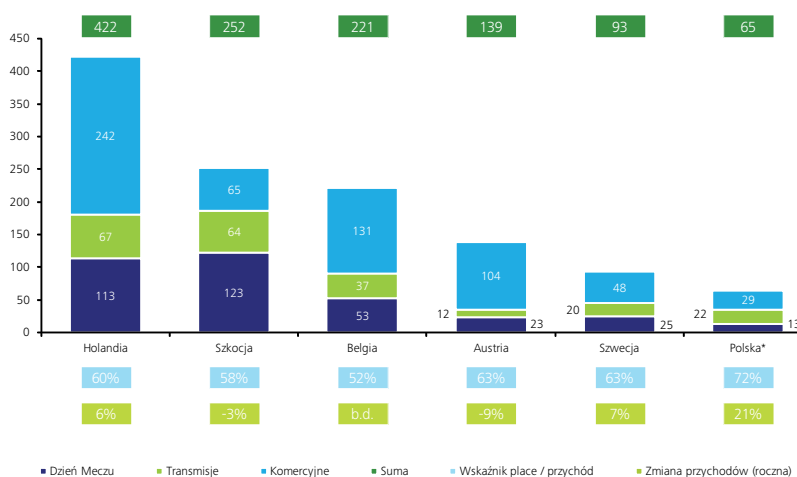
Struktura przychodów ligi „wielkiej piątki” w sezonie 2007/2008 (mln EUR)

* Uwaga: Dane dla Polski są zaprezentowane w innej skali oraz obejmują rok 2008.

Źródło: Analizy Deloitte, DFL, Lega Calcio, LFP (Francja)

Struktura przychodów lig w sezonie 2007/2008 (mln EUR)

* Uwaga: Dane dla Polski obejmują rok 2008.

Źródło: Analizy Deloitte, KNVB, Pro League (Belgia), OFB (Austria), SVFF (Szwecja)

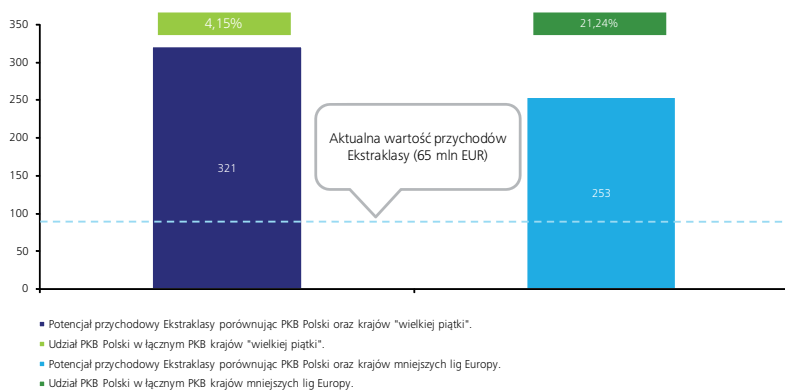
Ponownie jednak warto skoncentrować się na aspektach pozytywnych. W 2008 roku Ekstraklasa zanotowała imponujący 21% wzrost i wydaje się, że nadgania dystans do europejskich średniaków. W ciągu ostatnich 3 lat średnioroczny wzrost wartości przychodów Ekstraklasa (wyrażonych w euro) wyniósł ponad 17% (choć jak wspomniano w osiągnięciu tego wzrostu pomogło umocnienie złotego względem euro). W ostatnich latach Ekstraklasa odnotowuje najwyższe tempo wzrostu przychodów spośród analizowanych lig.

Jedyną ligą, która zanotowała spadek przychodów w sezonie 2007/2008 jest liga austriacka (liga szkocka osiągnęła wzrost w funtach, a spadek w euro wynika z deprecjacji funta). Spadek przychodów ligi austriackiej wynika głównie ze zmniejszenia przychodów komercyjnych – mogło to wynikać z przesunięcia funduszy wielu sponsorów związanych z piłką nożną z ligi austriackiej na turniej EURO 2008. Niemniej w ciągu ostatnich 5 lat liga austriacka rosła w średniorocznym tempie 10% (a w sezonie 2006/2007 wzrosła aż o 23%). Wynika to głównie z wpływu EURO 2008 na austriacką piłkę nożną. Jeszcze większych wzrostów przychodów ze względu na zbliżające się EURO 2012 należy oczekiwać w polskiej Ekstraklasie. Szczególnie silny wzrost powinien zostać zanotowany w latach 2009-2011.

Należy jednak jeszcze raz podkreślić, że kluby Ekstraklasy powinny zwracać większą uwagę na kontrolę poziomu kosztów wynagrodzeń. Również w przypadku porównania do mniejszych lig Europy widać, że kluby Ekstraklasy mniej efektywnie kontrolują poziom wynagrodzeń.

Analizując strukturę przychodów w mniejszych ligach Europy można zauważyć nieznaczne (w porównaniu do lig "wielkiej piątki") przychody z praw do transmisji, co wynika z dużo mniejszych rynków telewizyjnych krajów tych lig. Biorąc pod uwagę ludność Polski, można oczekiwać, że polska Ekstraklasa dzięki wzrostowi wartości praw do transmisji telewizyjnych dogoni takie kraje jak Szwecja czy Austria (już w tej chwili przychody Ekstraklasy z praw do transmisji są większe niż szwedzkiej).

Potencjał Ekstraklasy względem lig "wielkiej piątki" oraz mniejszych lig Europy (mln EUR)

* Analiza obejmuje ligi następujących krajów: Holandii, Szkocji, Belgii, Austrii i Szwecji.

Potencjał przychodowy Ekstraklasy

Ekstraklasie niezwykle daleko do lig "wielkiej piątki" jak i do lig mniejszych krajów Europy Zachodniej. Niemniej porównując Polskę do krajów o silniejszych finansowo ligach można jednoznacznie stwierdzić, że potencjał przychodowy Ekstraklasy jest znacznie większy – przychody polskiej Ekstraklasy są nieadekwatne do siły gospodarczej naszego kraju. Gdyby Ekstraklasa osiągała wyniki proporcjonalne do wyników polskiej gospodarki to jej przychody powinny wynosić:

- 321 mln EUR w przypadku porównania polskiej gospodarki względem krajów „wielkiej piątki”.
- 253 mln EUR w przypadku porównania polskiej gospodarki względem krajów o mniejszych ligach (Holandia, Szkocja, Belgia, Austria i Szwecja).

Porównanie Ekstraklasy do lig wybranych krajów Europy Zachodniej w kontekście siły gospodarczej tych krajów wskazuje, że potencjał finansowy polskiego futbolu nie jest w pełni wykorzystywany. Wskazanie mniej rozwiniętej gospodarki naszego kraju względem sąsiadów z Europy Zachodniej, jako uzasadnienie słabej kondycji finansowej polskiej piłki ligowej, nie znajduje poparcia w faktach. Przyczyny słabych wyników finansowych klubów tkwią w brakach w polskiej piłce (korupcja i wieloletnie tolerowanie tego zjawiska, brak bezpieczeństwa na stadionach, przestarzała infrastruktura, powtarzające się zamieszanie z rozpoczęciem rozgrywek ligowych, itp.). Dodatkowym elementem wpływającym na niepełne wykorzystanie potencjału finansowego Ekstraklasy jest poziom zarządzania w polskich klubach. Wprawdzie w polskiej lidze można zaobserwować profesjonalne podejście do marketingu sportowego i budowania wartości klubu (np. Lech Poznań), ale wciąż nie jest to zjawisko powszechne, a na nadrobienie zaniezań potrzeba kilku lat.

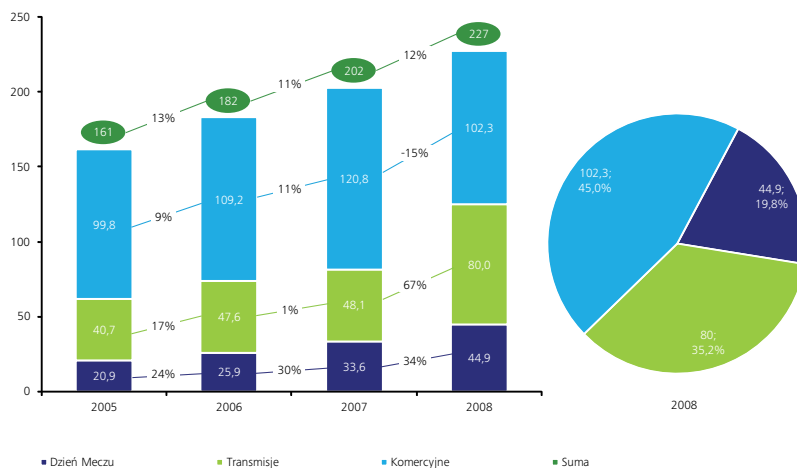
Ekstraklasa w pigułce

Ekstraklasa nie wykorzystuje swojego potencjału przychodowego, ale systematycznie rosną jej przychody dzięki czemu nadrabia (aczkolwiek powoli) dystans do bogatszych lig Europy Zachodniej. W 2008 roku łączne przychody Ekstraklasy (zespołów, które w sezonie 2008/2009 grały w najwyższej klasie rozrywkowej) wyniosły 227 mln PLN. W ciągu ostatnich trzech lat Ekstraklasa systematycznie osiąga ponad 10% roczny wzrost przychodów w złotych (w ostatnim roku wzrost ten wyniósł 12%).

Od lat największym źródłem przychodów Ekstraklasy są przychody komercyjne, które w 2008 roku stanowiły 45% całości przychodów. Warto zwrócić uwagę na 15% spadek przychodów z tej kategorii w 2008 roku (jest to pierwszy spadek wpływów w jakiegokolwiek kategorii przychodów sportowych od momentu rozpoczęcia przygotowywania rankingu). Spadek przychodów z tej kategorii wynika z degradacji Zagłębia Lubin oraz Korony Kielce do I ligi (w wyniku kary za działania korupcyjne). Zagłębie Lubin (najwyższe przychody łączne i najwyższe przychody komercyjne w 2007 roku) oraz Korona Kielce (4 miejsce pod względem przychodów łącznych i przychodów komercyjnych w 2007 roku) zostały zastąpione w Ekstraklasie przez kluby o nieporównywalnie mniejszych przychodach komercyjnych. Gdyby Zagłębie Lubin i Korona Kielce nie były uwikłane w działania korupcyjne, przychody Ekstraklasy w 2008 roku byłyby znacznie większe.

Na drugim miejscu z udziałem ponad 35% znalazły się przychody z transmisji, które wyniosły w 2008 roku 80 mln PLN. Warto zwrócić uwagę na bardzo duży wzrost (67% w stosunku do 2007 roku) przychodów z tej kategorii, co wynika z nowego kontraktu na sprzedaż praw do transmisji telewizyjnych, który obowiązuje od sezonu 2008/2009. W przyszłorocznym rankingu można się spodziewać dalszego wzrostu przychodów z tej kategorii (rok 2009 w pełni będzie obejmował okres nowego kontraktu – pierwsza połowa 2008 roku to jeszcze okres wcześniejszej umowy).

Przychody Ekstraklasy (mln PLN)

Najmniejszy, niemal 20% udział w przychodach Ekstraklasy, przypada na kategorię „Dzień Meczu”. Jest to kategoria, która po raz kolejny zanotowała bardzo duży wzrost przychodów. Wpływy z kategorii „Dzień Meczu” na przestrzeni ostatnich trzech lat odnotowały najwyższy wzrost (115%). Wzrostowi przychodów z dnia meczu towarzyszył wzrost frekwencji, który wyniósł w sezonie 2006/2007, 2007/2008 i 2008/2009 odpowiednio 21,5%, 9,3% i 0,3%. Wzrost przychodów z dnia meczu jest znacznie wyższy niż wzrost frekwencji, co oznacza, że kibice zostawiają na stadionach coraz więcej pieniędzy.

Perspektywy

Mimo, że Ekstraklasa osiąga znacznie mniejsze przychody niż ligi nawet mniejszych krajów Europy Zachodniej to wydaje się, że finansowe perspektywy polskiej piłki ligowej są dobre. Decyzja o przyznaniu Polsce i Ukrainie prawa do organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 stwarza doskonałe otoczenie do rozwoju polskiej piłki. W związku z UEFA EURO 2012 zostały rozpoczęte budowy i modernizacje 6 stadionów. W ślad za miastami gospodarzami UEFA EURO 2012 poszły inne miasta (bądź firmy jak np. KGHM Miedź Polska S.A.), w wyniku czego obecnie w Polsce jest realizowanych bądź planowanych ponad 10 inwestycji stadionowych. Dzięki tym inwestycjom w perspektywie około 2-3 lat powstanie ponad 300 tys. miejsc na nowoczesnych stadionach, które będą wykorzystywane przez kluby Ekstraklasy.

Stadion	Klub	Pojemność	Status*
Stadion Miejski w Poznaniu	Lech Poznań	45 830	W realizacji
Stadion im. Henryka Reymana	Wisła Kraków	33 680	W realizacji
Stadion Wojska Polskiego	Legia Warszawa	31 103	W realizacji
Arena Bałtycka	Lechia Gdańsk	44 000	W realizacji
Stadion Miejski we Wrocławiu	Śląsk Wrocław	42 721	W realizacji
Dialog Arena	Zagłębie Lubin	16 300	W realizacji
Stadion Cracovii	Cracovia	15 500	W realizacji
Stadion Śląski	Ruch Chorzów (potencjalnie)	55 200	Planowany
Stadion Miejski w Białymstoku	Jagiellonia Białystok	22 400	Planowany
Stadion przy Konwiktorskiej	Polonia Warszawa	16 000	Planowany
Stadion GOSiR w Gdyni	Arka Gdynia	15 000	Planowany
Stadion im. Edwarda Szymkowiaka	Polonia Bytom	15 000	Planowany
Stadion Piasta	Piast Gliwice	10 000	Planowany

* Status w realizacji oznacza, że w przypadku danej inwestycji prowadzone są już jakieś prace budowlane. Natomiast status planowany oznacza, że dana inwestycja jest na etapie ustaleń, projektowania bądź procesu przetargowego na realizację.

Nowa infrastruktura stadionowa stanowi bardzo dużą szansę dla polskiej piłki ligowej, gdyż będzie w stanie przyciągnąć na stadiony nowych kibiców.

- Nowa infrastruktura powinna pomóc w zapewnieniu bezpieczeństwa na stadionach (nowe obiekty są projektowane z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań i standardów bezpieczeństwa), co przełoży się na zwiększenie zainteresowania oglądaniem meczów na stadionach.
- Również zwykła ciekawość przyciągnie kibiców. Wiele osób przyjdzie na mecz ze względu na chęć zobaczenia niekoniecznie samego widowiska, ale nowoczesnego stadionu. Jeżeli widowisko, które zobaczą będzie atrakcyjne, to będą systematycznie wracali na stadion.
- Nowe stadiony to często również zupełnie nowa oferta, która może skłonić większą liczbę kibiców do wizyty na meczu (restauracje na stadionach, strefy biznesowe, telebimy, punkty gastronomiczne itp.).
- Nowe obiekty to również nowoczesna i sprawna infrastruktura sanitarna, która obecnie na stadionach w większości jest w opłakanym stanie, a która jest niezwykle istotna szczególnie dla żeńskiej części publiczności.

Dodatkowo nowe areny będą miały wpływ na medialność meczów, dzięki czemu wzrośnie wartość produktu, jakim są transmisje meczów Ekstraklasy. Przykład Korony Kielce pokazuje, że na jakość widowiska w dużym stopniu wpływa jakość infrastruktury stadionowej – w pierwszych miesiącach po oddaniu nowego stadionu w Kielcach, Korona była jedną z częściej transmitowanych drużyn w Ekstraklasie między innymi ze względu na widowiskowość nowego stadionu.

Nowa infrastruktura stadionowa będzie bardzo silnym bodźcem do rozwoju polskiej piłki klubowej, ale nie jedynym. Można się spodziewać również, że zbliżające się UEFA EURO 2012 będzie przyciągało do polskiego futbolu nowych sponsorów, którzy wokół piłki nożnej będą chcieli budować swoją markę.

Przegląd klubów

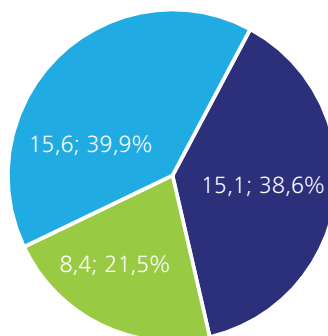
1. Lech Poznań

Systematyczny wzrost przychodów oparty na bardzo efektywnym marketingu klubu oraz dobrych wynikach sportowych pozwolił Lechowi Poznań na objęcie prowadzenia w rankingu najbardziej dochodowych klubów piłkarskich w Polsce. W ostatnim roku Kolejorz osiągnął imponujący 57% wzrost przychodów, dzięki czemu wpływy klubu w 2008 roku wyniosły 39,1 mln PLN.

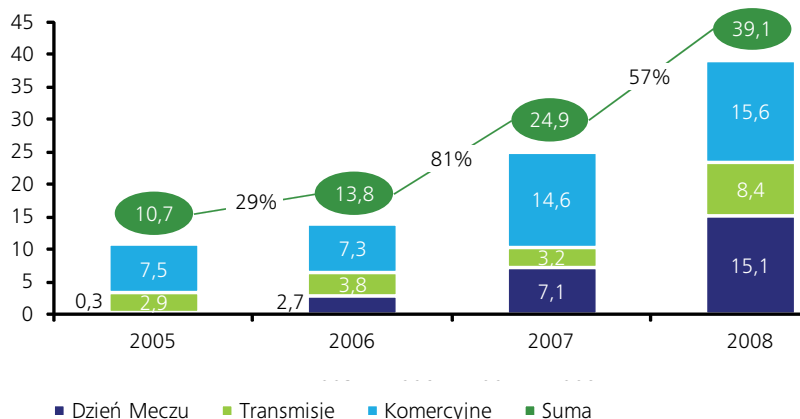
Poznański klub osiągnął wzrost wpływów we wszystkich kategoriach, przy czym najwyższe zmiany przychodów zostały zanotowane w kategorii transmisji telewizyjnych (163%), na co bezpośredni wpływ miał nowy kontrakt na transmisje meczów Ekstraklasy obowiązujący do sezonu 2008/2009 oraz występy Lecha w Pucharze UEFA. Silny wzrost przychodów został zanotowany również w kategorii „Dzień Meczu” (112%), co z pewnością nikogo nie dziwi, gdyż w 2008 roku na mecze Kolejorza przychodziło nawet ponad 24.000 widzów. W przyszłorocznej edycji rankingu można spodziewać się spadku wpływów z tej kategorii, gdyż stadion Lecha jest modernizowany i aktualnie poznański klub gra gościnnie we Wronkach.

Lech Poznań charakteryzuje się dość dobrze zrównoważoną strukturą przychodów. W przyszłym sezonie (gdy jeszcze bardziej wzrosną wpływy z transmisji telewizyjnych – 2009 rok w pełni odzwierciedli wpływ nowego kontraktu na transmisje meczów Ekstraklasy) struktura przychodów powinna być jeszcze bardziej zrównoważona.

Lech Poznań: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

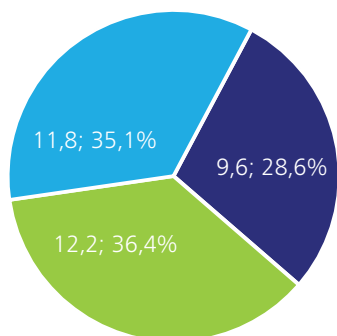

Przychody (mln PLN)	2008	2007
Przychody	39,1	24,9
Zmiana względem rankingu 2008	↑2	
Pojemność stadionu	24 166*	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	16 300	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	18 010	

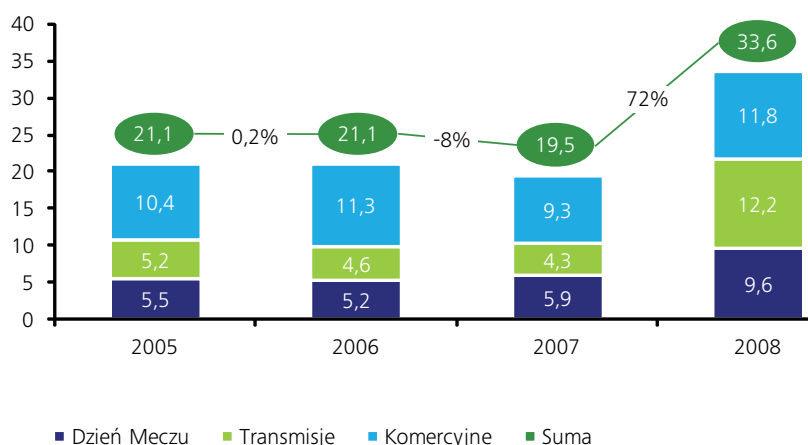
* Pojemność stadionu na początku sezonu 2008/2009. Obecnie stadion przechodzi modernizację i Lech tymczasowo gra na stadionie we Wronkach.

Wisła Kraków: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	33,6
		2007
Zmiana względem rankingu 2008		↑3
Pojemność stadionu		11 122*
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		12 473
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		14 967

* Aktualna pojemność stadionu (część trybun jest w modernizacji).

2. Wisła Kraków

Po awansie o trzy pozycje i zwiększeniu przychodów o 14,1 mln PLN, na drugie miejsce w rankingu awansowała Wisła Kraków, której wpływy w 2008 roku wzrosły o 72% i wyniosły 33,6 mln PLN. Po dwóch latach pewnej stagnacji finansowej (zmiana przychodów w 2006 i 2007 roku wyniosła odpowiednio 0,2% i -8%) Biała Gwiazda w końcu zaczyna osiągać wpływy stawiające ją w ścisłej czołówce polskich klubów (w poprzedniej edycji rankingu Krakowianie zajęli dopiero piątą pozycję).

Podobnie jak Lech Poznań, Wisła Kraków zanotowała zwiększenie przychodów we wszystkich trzech kategoriach. Największy wzrost wpływów Białej Gwiazdy dotyczył kategorii transmisje (wzrost o 184%), z której klub uzyskał 12,2 mln PLN (największe przychody z tej kategorii wśród wszystkich klubów ujętych w rankingu). Tak wysokie wpływy zostały osiągnięte m.in. dzięki wywalczeniu przez klub Mistrzostwa Polski w sezonie 2007/2008 (premija za ten sukces została wypłacona w 2008 roku) oraz występem w Pucharze UEFA. Wisła zanotowała również bardzo duży wzrost przychodów z dnia meczu (63%), dzięki czemu osiągnęła drugie najwyższe (po Lechu Poznań) przychody w tej kategorii (9,6 mln PLN). Warto zauważyć, że ten wzrost został zanotowany mimo zmniejszenia frekwencji na meczach w sezonie 2008/2009, co oznacza że kibice zostawiają coraz więcej pieniędzy na stadionie przy Reymonta.

W 2008 roku Wisła Kraków osiągnęła niemal wzorcową strukturę przychodów, tzn. każde z trzech źródeł przychodów sportowych stanowi około 30% całości wpływów klubu. Jest to szczególnie warte podkreślenia, gdyż w polskiej piłce ligowej zrównoważona struktura przychodów jest rzadko spotykana (dużo bardziej powszechną sytuacją jest uzależnienie klubu od jednego źródła przychodów – najczęściej wpływów komercyjnych).

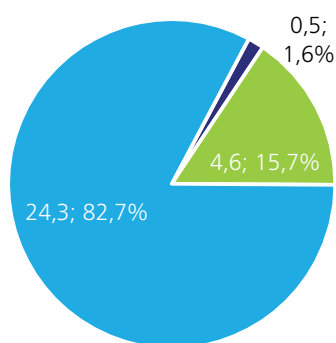
3. GKS Bełchatów

Brunatnym nie udało się utrzymać zeszłorocznej drugiej pozycji i z przychodami 29,3 mln PLN zajmują ostatnie miejsce na podium tegorocznego rankingu Piłkarskiej Ligi Finansowej. Biorąc pod uwagę mało zadawalające wyniki sportowe klubu w sezonach 2007/2008 oraz 2008/2009 (odpowiednio dziewiąte i piąte miejsce w Ekstraklasie), wzrost przychodów GKS'u w 2008 roku o 9% należy uznać za wynik całkiem dobry.

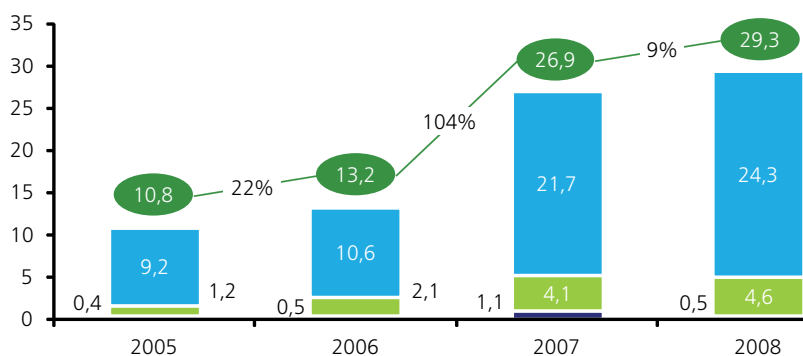
Wzorem wcześniejszych lat największym źródłem finansowania klubu są wpływy komercyjne, które w 2008 roku (po wzroście o 12% do wartości 24,3 mln PLN) stanowiły niemal 83% przychodów klubu. GKS Bełchatów wykazuje największą koncentrację na wpływach komercyjnych wśród klubów, które w sezonie 2008/2009 grały w Ekstraklasie. Drugą najistotniejszą kategorią wpływów dla klubu są transmisje telewizyjne, które w ostatnim roku zanotowały wzrost o 12% i osiągnęły 4,6 mln PLN. Biorąc pod uwagę, że od sezonu 2008/2009 obowiązuje nowa umowa na transmisje telewizyjne należy uznać ten wynik za mało satysfakcjonujący (mały wzrost przychodów z tej kategorii wynika ze wspomnianych słabych wyników sportowych Brunatnych). Najmniej istotną kategorią wpływów klubu w 2008 roku był „Dzień Meczu”. Przychody z tego źródła zmniejszyły się o 57%, osiągając zaledwie 0,5 mln PLN (najmniejsza wartość spośród wszystkich klubów Ekstraklasy).

GKS Bełchatów charakteryzuje się bardzo dużym uzależnieniem od jednego źródła przychodów, czyli wpływów komercyjnych. W poprzednich latach zwracaliśmy uwagę na ryzyka związane z takim modelem funkcjonowania klubu (tzn. wycofanie się sponsora może oznaczać zapaść finansową klubu). W związku z rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa w sprawie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez spółki Skarbu Państwa, pojawia się pytanie czy i jakie zmiany nastąpią w niedługim okresie w takich klubach jak GKS Bełchatów czy Zagłębie Lubin – zgodnie z rozporządzeniem spółki Skarbu Państwa powinny m.in. wycofać się z zaangażowania kapitałowego w sport.

GKS Bełchatów: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

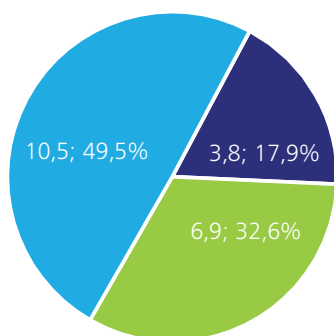

■ Dzień Meczu ■ Transmisje ■ Komercyjne ■ Suma

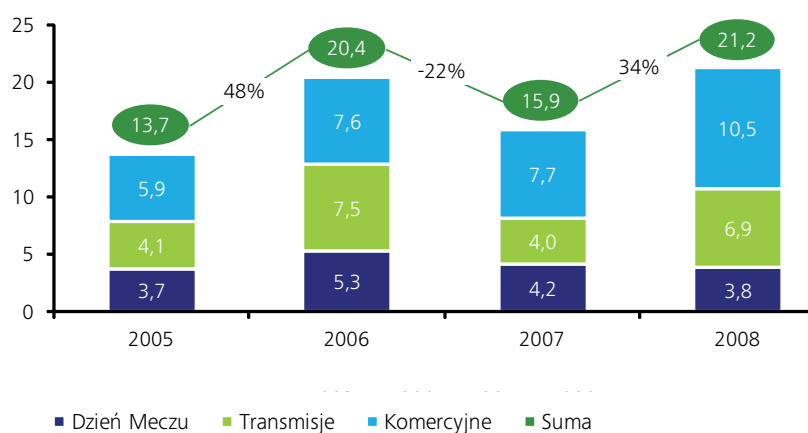
Przychody (mln PLN)	2008	29,3
	2007	26,9
Zmiana względem rankingu 2008		↓1
Pojemność stadionu		5.238
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		3 300
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		3 633

Legia Warszawa: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

	Przychody (mln PLN)	
	2008	2007
	21,2	15,9
Zmiana względem rankingu 2008	↑2	
Pojemność stadionu	5 976*	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	5 880	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	8 333	

* Aktualna pojemność stadionu (część trybun jest w modernizacji).

4. Legia Warszawa

Tuż za podium znalazła się Legia Warszawa, która w tegorocznej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej (dzięki wzrostowi przychodów o imponujące 34% do poziomu 21,2 mln PLN) zanotowała awans o dwie pozycje. Druga pozycja stołecznego klubu jest najlepszym rezultatem klubu w dotychczasowej historii rankingu Piłkarska Liga Finansowa.

Imponujący wzrost przychodów klubu został osiągnięty dzięki powiększeniu wpływów z transmisji telewizyjnych oraz z działalności komercyjnej. Pierwsze źródło przychodów wzrosło o 74%, na co miała wpływ nowa umowa na transmisje telewizyjne oraz zajęcie 2 miejsca w Ekstraklasie w sezonie 2007/2008. Z kolei wpływy komercyjne zanotowały wzrost o 36% i przekroczyły 10 mln PLN. Zwiększenie przychodów z tego źródła wynika z pozyskania wiosną 2008 roku sponsora głównego – telewizji nowej generacji n. Współpraca z tym podmiotem nie ogranicza się jedynie do sponsorowania finansowego – w kanale nSport realizowane są cykliczne programy o życiu stołecznego klubu. W najmniej istotnej kategorii przychodów – „Dzień Meczu” – klub zanotował w 2008 roku spadek o 8% (przychody wyniosły 3,8 mln PLN). W porównaniu do klubów jak Lech Poznań czy Wisła Kraków, Legia osiąga znacznie mniejsze wpływy z dnia meczu. Sytuacja może się zmienić po oddaniu do użytku stadionu przy Łazienkowskiej, co powinno wpłynąć na zwiększenie przychodów klubu.

Legia Warszawa charakteryzuje się stosunkowo zrównoważoną strukturą przychodów (w porównaniu do wszystkich klubów ujętych w rankingu). Wprawdzie przychody komercyjne stanowią wyraźnie największe źródło finansowania klubu (prawie 50%), ale pozostałe dwa źródła również stanowią istotne filary finansów klubu.

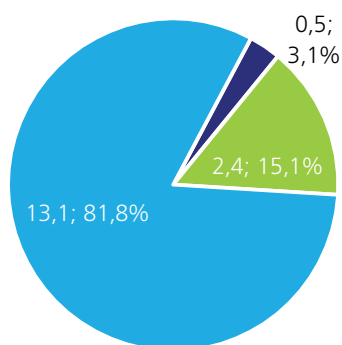
5. Zagłębie Lubin

Degradacja do I ligi silnie odbiła się na przychodach Zagłębia Lubin, które w 2008 roku spadły o 51% i osiągnęły wartość 16 mln PLN. Silne zmniejszenie wpływów klubu odbiło się na jego pozycji w Piłkarskiej Lidze Finansowej – spadek z pozycji lidera na 5 miejsce. W przyszłej edycji rankingu można spodziewać się wzrostu przychodów klubu (Miedziowi wywalczyli awans i w sezonie 2009/2010 grają w Ekstraklasie), ale powrót na pozycję lidera jest mało prawdopodobny.

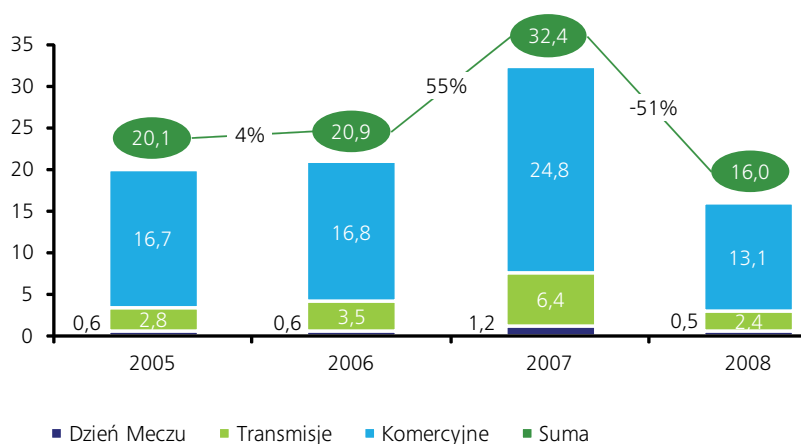
Degradacja do I ligi pociągnęła za sobą spadek przychodów we wszystkich trzech kategoriach. Największy spadek (o 62%) zanotowały przychody z praw do transmisji telewizyjnych, które w 2008 roku wyniosły 2,4 mln PLN (są to wpływy za wiosenną rundę sezonu 2007/2008). Drugi największy spadek (o 59%) zanotowała kategoria „Dzień Meczu”. Niemniej ze względu na tradycyjnie niewielkie przychody klubu z tej kategorii, spadek ten w nieznacznym stopniu przełożył się na łączne przychody Zagłębia (sprzedaż w kategorii „Dzień Meczu” spadła o 0,7 mln PLN). Najmniejszy procentowy spadek (o 47%) został zanotowany w kategorii komercyjnej, która w 2008 roku przyniosła klubowi 13,1 mln PLN. Klub z Lubina (mimo gry w I lidze) w 2008 roku osiągnął trzecie największe przychody z kategorii komercyjnej (po GKS Bełchatów oraz Lechu Poznań). Warto również zauważyć, że Miedziowi są najwyższym sklasyfikowanym klubem I ligowym.

Zagłębie Lubin jest przykładem klubu silnie uzależnionego od jednego źródła przychodów, którym w przypadku Miedziowych są wpływy komercyjne (prawie 82% przychodów klubu pochodzi właśnie z tego źródła). Podobnie jak w przypadku GKS Bełchatów, zastanawiające jest czy i jak na sytuację klubu wpłynie wspomniane wcześniej rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa w sprawie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez spółki Skarbu Państwa.

Zagłębie Lubin: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

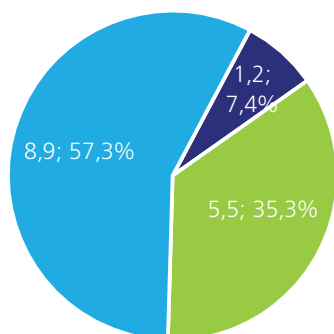

Przychody (mln PLN)	2008	16,0
	2007	32,4
Zmiana względem rankingu 2008	↓4	
Pojemność stadionu	16 300*	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	5 472	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	5 820	

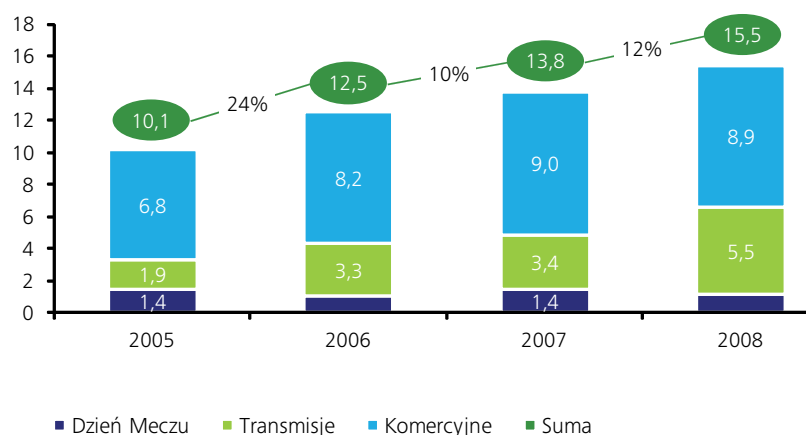
* Pojemność nowego stadionu Zagłębia Lubin – Dialog Arena.

Cracovia: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

	Przychody (mln PLN)	
	2008	2007
Zmiana względem rankingu 2008	15,5	13,8
Pojemność stadionu	6 500*	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	4 187	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	2 890	

* Pojemność stadionu przed rozpoczęciem modernizacji.

6. Cracovia

W tegorocznej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej Cracovia zajęła szóstą pozycję, czyli poprawiła swój ubiegłoroczny wynik o jedno miejsce. Przychody klubu w 2008 roku wyniosły 15,5 mln PLN, co stanowiło wzrost o 12% w porównaniu do 2007 roku. Warto zwrócić uwagę na bardzo systematyczny wzrost przychodów klubu, które w ostatnich 3 latach rosły w tempie dwucyfrowym. Cracovia od pierwszej edycji rankingu zajmuje miejsca w pierwszej dziesiątce i systematycznie awansuje (klub w kolejnych edycjach rankingu zajmował kolejno dziewiątą, siódmą i obecną 6 pozycję). Szkoda tylko, że wyniki sportowe klubu nie ulegają systematycznej poprawie (w sezonach 2006/2007, 2007/2008 i 2008/2009 klub zajmował w lidze odpowiednio pozycje czwartą, siódmą i czternastą – dodatkowo, utrzymanie w Ekstraklasie w ostatnim sezonie Cracovia zawdzięcza ŁKS'owi, który nie otrzymał licencji na grę w najwyższej klasie rozgrywkowej).

Cracovia zawdzięcza awans o jedną pozycję wzrostowi przychodów z transmisji telewizyjnych, które w 2008 roku zwiększyły się o 58% do 5,5 mln PLN. W pozostałych dwóch kategoriach wpływów sytuacja miała się nieco gorzej, gdyż zarówno przychody komercyjne jak i przychody z dnia meczu zanotowały spadek w 2008 (wpływy komercyjne spadły nieznacznie – o 1% – do poziomu 8,9 mln PLN, a sprzedaż w dniu meczu zmniejszyła się o 18% do 1,2 mln PLN).

Cracovia należy do klubów o nie zrównoważonej strukturze przychodów – ponad 57% wpływów pochodzi z kategorii komercyjnej. Drugą najważniejszą kategorią są transmisje telewizyjne stanowiące ponad 35% przychodów klubu. Od lat najmniejsze wpływy klub generuje z dnia meczu, które w 2008 roku stanowiły nieco ponad 7% przychodów. Biorąc pod uwagę liczbę ludności Krakowa, wynik ten należy uznać za bardzo niski. Sytuacja może się zmienić, gdy Cracovia zacznie grać na nowym stadionie, który ma zostać oddany do użytku w 2011 roku.

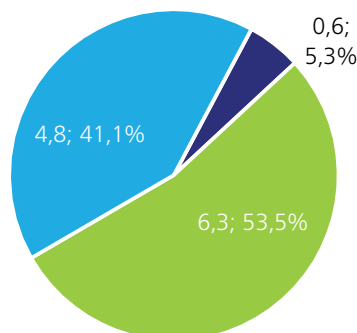

7. Polonia Warszawa

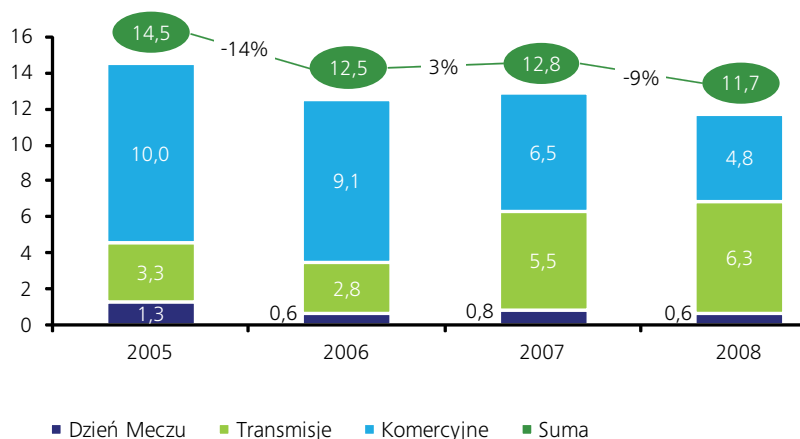
Nowym klubem w tegorocznej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej jest Polonia Warszawa, która z przychodami 11,7 mln PLN zajęła siódmą pozycję w rankingu. Polonia w pewnym sensie nie jest nowym klubem w zestawieniu, gdyż warszawski klub od strony prawnej jest następcą Groclinu Grodzisk Wielkopolski (Zbigniew Drzymała – właściciel Groclinu Grodzisk Wielkopolski – sprzedał klub Józefowi Wojciechowskiemu, który przeniósł go do Warszawy). W związku z tym dane za lata 2005-2007 dotyczą klubu z Grodziska Wielkopolskiego i co za tym idzie porównywanie zmiany przychodów w ostatnim roku nie niesie ze sobą wartości informacyjnej odnośnie zmiany kondycji finansowej Polonii Warszawa.

Niemniej warto przeanalizować strukturę źródeł finansowania klubu z Konwiktorskiej, która, co ciekawe, jest zbliżona do struktury przychodów Groclinu. W 2008 roku największym źródłem wpływów klubu były transmisje telewizyjne, które stanowiły ponad 53% całkowitych przychodów klubu i wyniosły 6,3 mln PLN. Drugą najważniejszą kategorią dla Polonii są wpływy komercyjne, stanowiące w 2008 roku ponad 41% przychodów, co przyniosło klubowi 4,8 mln PLN. Podobnie jak w przypadku Groclinu, najmniej istotną kategorią przychodów dla Polonii jest „Dzień Mecz”, który stanowił nieco ponad 5% całkowitych przychodów i zasilił kasę klubu kwotą 0,6 mln PLN. Biorąc pod uwagę potencjał ludnościowy Warszawy jest to wynik bardzo niepokojący, który jednocześnie pokazuje, że budowa silnego klubu wymaga czasu. Z pewnością na zwiększenie przychodów klubu z kategorii „Dzień Mecz” będzie miała wpływ modernizacja stadionu Polonii, który docelowo ma pomieścić około 16 000 kibiców.

Polonia Warszawa: Przychody (mln PLN)

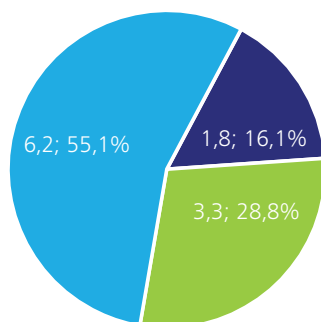
Rok 2008

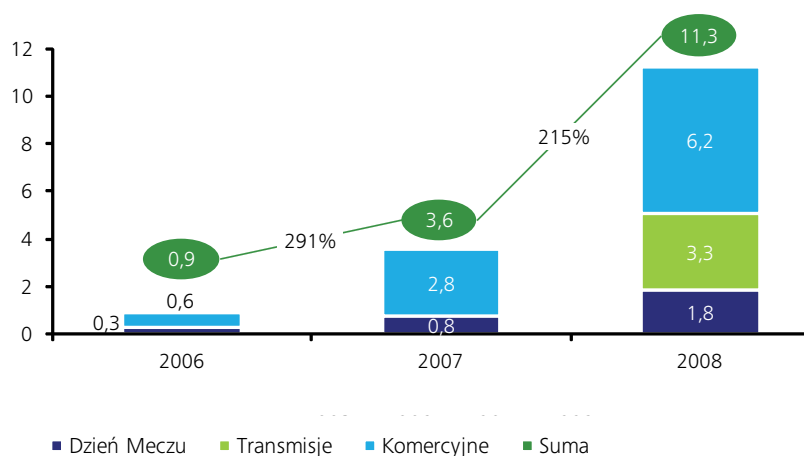
	Przychody (mln PLN)	
	2008	2007
	11,7	12,8
Zmiana względem rankingu 2008	Nowy	
Pojemność stadionu	5 764	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	3 227	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	1 900	

Śląsk Wrocław: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	11,3
	2007	3,6
Zmiana względem rankingu 2008		↑10
Pojemność stadionu		8 346
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		7 425
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		5 059

8. Śląsk Wrocław

Śląsk Wrocław może się pochwalić najbardziej spektakularnym awansem w historii dotychczasowych edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej. Awans o dziesięć pozycji w tegorocznym rankingu jest wynikiem 215% wzrostu przychodów klubu, które w 2008 roku wyniosły 11,3 mln PLN. Śląsk odnotował największy procentowy i trzeci absolutny (7,7 mln PLN) wzrost przychodów. Należy zwrócić uwagę, że bardzo istotny wpływ na wzrost przychodów klubu miał awans do Ekstraklasy i związane z tym przychody z transmisji telewizyjnych.

W ostatnich latach przychody klubu z Wrocławia rosły w niebywałym tempie i (biorąc pod uwagę pojawienie się strategicznego inwestora - Zygmunt Solorz-Żak – oraz budowę stadionu we Wrocławiu na EURO 2012) wydaje się, że perspektyw dalszych wzrostów są niezwykle realne.

Spektakularny awans został osiągnięty dzięki pojawieniu się przychodów z transmisji telewizyjnych, które wyniosły 3,3 mln PLN oraz dzięki silnym wzrostom w dwóch pozostałych źródłach finansowania klubu. Przychody z dnia meczu wzrosły w 2008 roku o 142% i przyniosły klubowi 1,8 mln PLN. Jest to bardzo dobry wynik, gdyż należy pamiętać, że w sezonie 2007/2008 (a więc w pierwszej połowie 2008 roku) klub grał w I lidze. Warto również zauważyć wysoką frekwencję na meczach Śląska w sezonie 2008/2009 (wykorzystanie stadionu w sezonie wyniosło 89%, co jest jednym z najlepszych wyników w Polsce). Niemal równie silny wzrost został osiągnięty w przychodach komercyjnych, które zwiększyły się w ostatnim roku o 120% i zasiły klubową kasę kwotą 6,2 mln PLN. Warto zauważyć, że Zygmunt Solorz-Żak kupił klub dopiero w 2009 roku, więc w przychodach komercyjnych klubu za 2008 rok nie widać jeszcze wsparcia finansowego ze strony nowego właściciela.

Podobnie jak wiele innych polskich klubów, przychody Śląska koncentrują się na kategorii komercyjnej (ponad 55% pochodzi z tego źródła). Drugim filarem finansów klubu w 2008 roku były wpływy z transmisji (prawie 29%) a trzecim sprzedaż w dniu meczu (ponad 16% całkowitych przychodów Śląska).

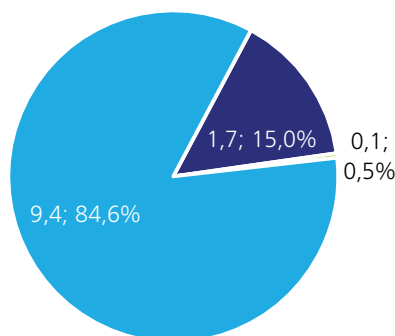
9. Korona Kielce

Zgodnie z ubiegłorocznymi przewidywaniami, Korona Kielce po degradacji do I ligi zanotowała spadek przychodów (o 39%) do poziomu 11,1 mln PLN. Zmniejszenie przychodów ma swoje odzwierciedlenie w 9 pozycji w tegorocznej edycji rankingu Piłkarska Liga Finansowa, które jest efektem spadku o 5 pozycji względem ubiegłorocznego zestawienia.

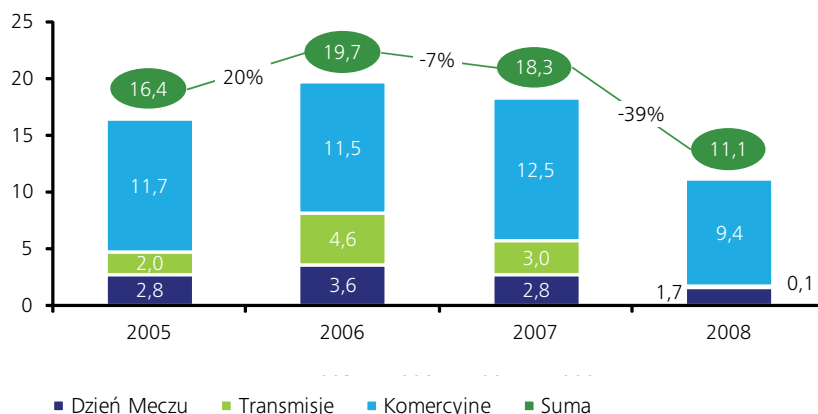
Korona Kielce odnotowała spadek przychodów we wszystkich trzech kategoriach, przy czym najsilniejsze procentowe zmniejszenie wpływów (o 98%) dotyczyło transmisji telewizyjnych, które w 2008 roku przyniosły klubowi zaledwie 0,1 mln PLN. Wynika to naturalnie z degradacji klubu do I ligi. Z kolei największy absolutny spadek zanotowały przychody w kategorii komercyjnej, które zmniejszyły się o 3,1 mln PLN i zasiły kasę klubu kwotą 9,4 mln PLN. Wyraźny spadek (o 25%) zanotowały również przychody z dnia meczu, które w 2008 roku przyniosły Koronie Kielce 1,7 mln PLN. Niemniej należy podkreślić, że kielecki klub zanotował drugie (po Widzewie Łódź) najwyższe przychody z dnia meczu wśród I ligowych drużyn ujętych w tegorocznym ranking. Ponadto przychody Korony z dnia meczu były wyższe niż 7 drużyn, które w sezonie 2008/2009 występowały w Ekstraklasie. Przykład kieleckiego klubu pokazuje jak bardzo nowoczesna infrastruktura stadionowa pomaga przyciągnąć kibiców.

Korona należy do szerokiego grona polskich klubów silnie uzależnionych od przychodów komercyjnych, które w 2008 roku stanowiły prawie 85% źródeł finansowania klubu. Drugie miejsce w strukturze przychodów klubu zajmuje kategoria „Dzień Mecz” (15%), a trzecie transmisje (niecały 1%). W przyszłorocznej edycji rankingu możemy się spodziewać bardziej zrównoważonej struktury przychodów Korony, co będzie wynikiem pojawienia się wpływów z transmisji telewizyjnych (w sezonie 2009/2010 klub gra w Ekstraklasie).

Korona Kielce: Przychody (mln PLN)

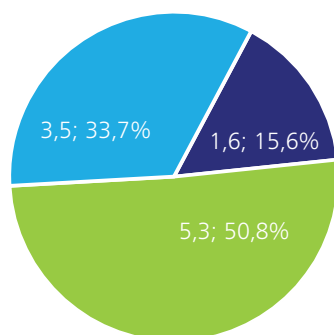
Rok 2008

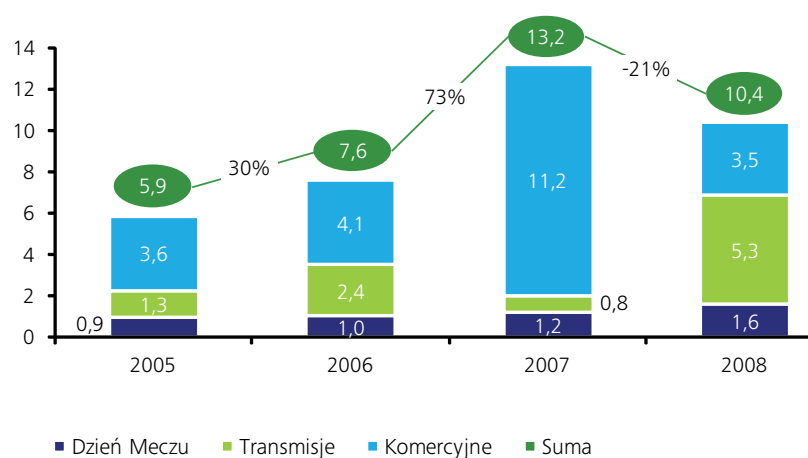
Przychody (mln PLN)	2008	11,1
	2007	18,3
Zmiana względem rankingu 2008		↓5
Pojemność stadionu		15 550
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		8 236
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		9 302

Arka Gdynia: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	10,4
	2007	13,2
Zmiana względem rankingu 2008		↑2
Pojemność stadionu		12 000
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		7 675
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		7 118

10. Arka Gdynia

Pierwszą dziesiątkę zamyka Arka Gdynia, która w 2008 roku wygenerowała przychody na poziomie 10,4 mln PLN i spadła o dwie pozycje względem zeszłorocznej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej. Ostatni rok nie był zbyt udany dla klubu w wymiarze finansowym, gdyż wpływy Arki spadły o 21% względem 2007 roku, kiedy gdyński klub wygenerował 13,2 mln PLN przychodów.

Mimo naszych zeszłorocznych oczekiwań powrót klubu do Ekstraklasy (w sezonie 2007/2008 klub grał w ówczesnej II lidze, odpowiedniku dzisiejszej I) nie wystarczył do zwiększenia całkowitych przychodów, które spadły ze względu na bardzo wyraźne zmniejszenie wpływów z kategorii komercyjnej – spadek o 69%, czyli o 7,7 mln PLN, do poziomu 3,5 mln PLN. Niemniej powrót do Ekstraklasy pozwolił na „zamortyzowanie” spadku przychodów komercyjnych poprzez wpływy z transmisji telewizyjnych, które wzrosły ponad sześciokrotnie i wyniosły w ostatnim roku 5,3 mln PLN. Znaczny wzrost odnotowało również trzecie źródło finansowania klubu, czyli przychody z dnia meczu. Wpływy w tej kategorii zwiększyły się o 36% i osiągnęły poziom 1,6 mln PLN. Arka Gdynia jest kolejnym klubem z Ekstraklasy, który w niedalekiej przyszłości powinien grać na zmodernizowanym obiekcie. Jest to szansą dla gdyńskiego klubu na przyciągnięcie szerszej grupy kibiców i zwiększenie przychodów klubu.

Arka Gdynia, podobnie jak Polonia Warszawa, największe wpływy generuje z transmisji telewizyjnych, które w 2008 roku stanowiły nieco ponad 50% kasy klubu. Drugim filarem finansowania zespołu Arki są przychody komercyjne (niemal 34% całości wpływów). Najmniej istotnym elementem w strukturze finansowania Arki Gdynia jest kategoria „Dzień Meczu”, która w ostatnim roku przyniosła około 16% przychodów klubu.

11. Ruch Chorzów

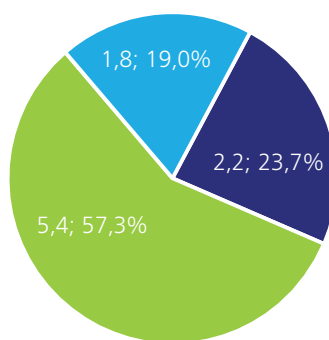
Drugą dziesiątkę rankingu Piłkarska Liga Finansowa otwiera Ruch Chorzów, który w 2008 roku osiągnął przychody na poziomie 9,5 mln PLN (wzrost o 62% względem 2007 roku). Niezależnie od wyników finansowych należy zwrócić uwagę na pewną wyjątkowość Ruchu, która przejawia się w notowaniu klubu na rynku alternatywnym NewConnect. Jest to jedyny polski klub, który zdecydował się na rozwój poprzez rynki kapitałowe.

W 2008 roku największy wzrost (o 208% do poziomu 5,4 mln PLN) został zanotowany w kategorii transmisji telewizyjnych, co wiąże się z nową umową pomiędzy Ekstraklasą a Canal+ obowiązującą od sezonu 2008/2009. Dodatkowo w sezonie 2006/2007 Ruch grał w ówczesnej II lidze, więc dane za 2007 rok obejmują wpływy z transmisji telewizyjnych za pół roku (runda jesień sezonu 2007/2008). W 2008 roku zwiększyły się również przychody w kategorii „Dzień Meczu”, które po 21% wzroście wyniosły 2,2 mln PLN. Z kolei komercyjne źródło finansowania klubu w ostatnim roku zanotowało spadek o 19% do poziomu 1,8 mln PLN.

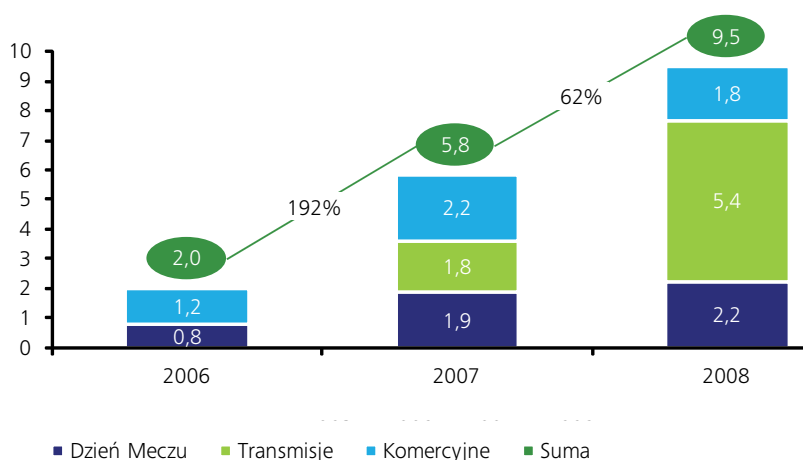
W ciągu ostatnich dwóch lat chorzowski klub odnotował bardzo wyraźne wzrosty przychodów i gdyby utrzymał ten trend miałby szanse dołączyć do czołowych klubów rankingu. Niemniej niepokojący jest spadek przychodów komercyjnych klubu, które wydają się być kluczowe z punktu widzenia możliwości awansu do pierwszej dziesiątki zestawienia. W przypadku Ruchu przychody z transmisji telewizyjnych oraz z dnia meczu nie posiadają zbyt dużego potencjału wzrostu w 2009 roku (dziesiąte miejsce w sezonie 2008/2009 nie przyniesie klubowi dużego – w porównaniu do innych klubów Ekstraklasy - wzrostu wpływów z transmisji, a przestarzały i nieduży stadion Ruchu nie przyciągnie i nie pomieści wielu dodatkowych kibiców).

W poprzedniej edycji rankingu Ruch charakteryzował się niemal wzorcową strukturą przychodów. Niemniej w tegorocznej edycji rankingu widać wyraźną koncentrację na wpływach z transmisji (ponad 57% całkowitych przychodów), które odnotowały w 2008 roku największy wzrost.

Ruch Chorzów: Przychody (mln PLN)

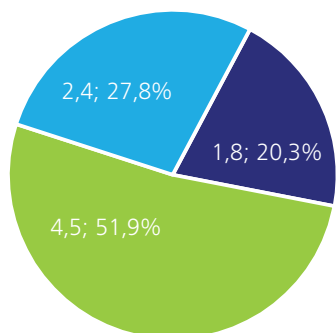
Rok 2008

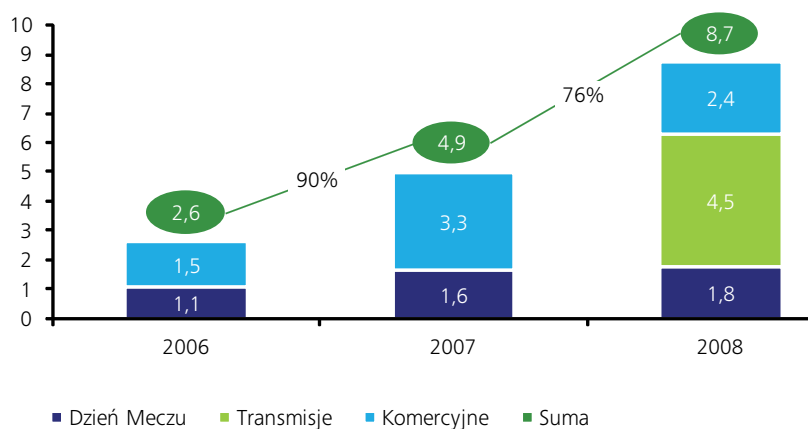
Przychody (mln PLN)	2008	9,5
	2007	5,8
Zmiana względem rankingu 2008		↑1
Pojemność stadionu		10 000
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		8 923
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		9 546

Jagiellonia Białystok: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	8,7
	2007	4,9
Zmiana względem rankingu 2008		↑1
Pojemność stadionu		10 000*
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		7 547
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		7 900

* Pojemność stadionu przed rozpoczęciem modernizacji.

12. Jagiellonia Białystok

Przychody na poziomie 8,7 mln PLN dały Jagiellonii Białystok 12. pozycję w tegorocznym rankingu Piłkarska Liga Finansowa, co stanowi awans o jedną pozycję względem ubiegłorocznej edycji rankingu. W 2008 roku białostocki klub osiągnął bardzo wyraźny 76% wzrost przychodów, który w głównej mierze wynika z pojawienia się w strukturze finansowania klubu nowej kategorii, czyli transmisji telewizyjnych. Wielkość przychodów Jagiellonii w przyszłorocznej edycji rankingu jest trudna do przewidzenia. Z jednej strony należy spodziewać się wzrostu wpływów z praw do transmisji telewizyjnych (rok 2009 w pełni odzwierciedli w księgach klubów nową, korzystniejszą dla zespołów Ekstraklasy umowę na transmisje telewizyjne), a z drugiej strony przychody z dnia meczu mogą znacznie spaść ze względu na planowaną modernizację stadionu Jagi.

Największy wpływ na wzrost przychodów Jagiellonii w 2008 roku miało wspomniane pojawienie się kategorii transmisji, które dały klubowi 4,5 mln PLN. Pozytywny wpływ na finanse klubu miała również kategoria „Dzień Meczu”, która zanotowała 7% wzrost i przyniosła klubowi 1,8 mln PLN. Natomiast niepokojący jest spadek (o 26%) przychodów komercyjnych Jagiellonii, które w ostatnim roku wyniosły 2,4 mln PLN. Podobnie jak Ruch Chorzów, białostocki klub w dwóch ostatnich latach odnotowywał bardzo wyraźne wzrosty przychodów. Wydaje się, że bez zwiększenia efektywności w generowaniu wpływów komercyjnych, zwiększenie przychodów w 2009 roku może być nierealne. Niemniej perspektywa nowoczesnego stadionu stawia przed klubem dużą szansę.

Jagiellonia jest kolejnym przykładem klubu, który największą część swoich przychodów (prawie 52%) generuje z transmisji telewizyjnych. Pozostałe dwie kategorie, czyli komercyjne i „Dzień Meczu”, stanowią odpowiednio prawie 28% i nieco ponad 20% przychodów klubu.

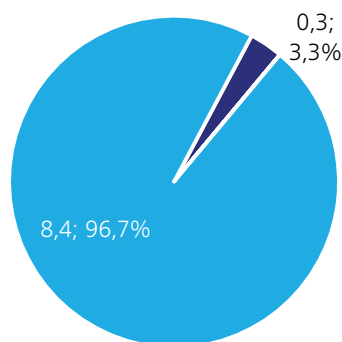
13. Wisła Płock

Po rocznej nieobecności w rankingu Piłkarska Liga Finansowa (wynikającej z nieprzekazania danych przez klub) w tegorocznym zestawieniu Wisła Płock wraca i zajmuje 13 pozycję. Do osiągnięcia tego miejsca wystarczyły płockiej Wiśle przychody na poziomie 8,7 mln PLN (10% wzrost względem 2007 roku). Po Zagłębiu Lubin i Koronie Kielce, Nafciarze są trzecim pod względem przychodów klubem z I ligi i wyprzedzają takie kluby Ekstraklasy jak Górnik Zabrze, Polonię Bytom czy Odrę Wodzisław. Jest to znamieny wynik, biorąc pod uwagę fakt, że Wisła Płock w 2008 rok nie osiągnęła żadnych przychodów z kategorii transmisji telewizyjnych.

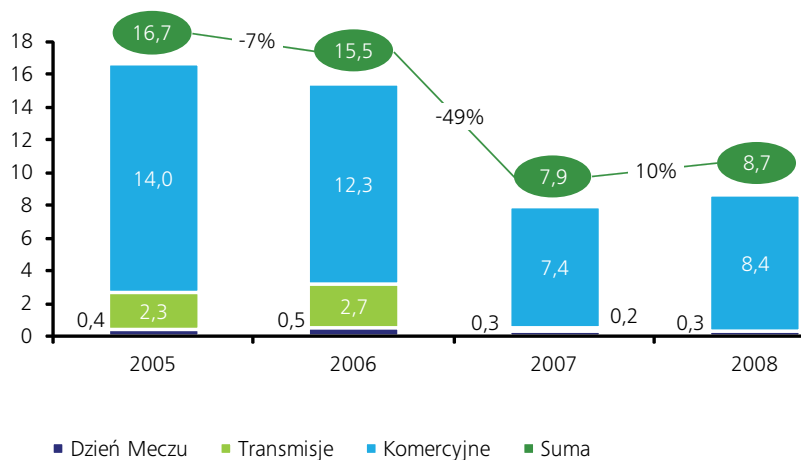
W ostatnim roku płocki klub odnotował 14% wzrost przychodów komercyjnych, które wyniosły 8,4 mln PLN. Natomiast druga kategoria finansowania klubu, czyli „Dzień Meczu”, zmniejszyła się o 18% i przyniosła do kasy klubu jedynie 0,3 mln PLN (najniższy wynik spośród wszystkich sklasyfikowanych klubów). Spadek przychodów z dnia meczu wynika z malejącej frekwencji na meczach płockiego zespołu, która w sezonie 2008/2009 wyniosła zaledwie 1 762 osoby na mecz.

Wisła Płock jest przykładem klubu o niezrównoważonej strukturze przychodów. Nafciarze prawie 97% swoich przychodów generują z kategorii wpływów komercyjnych, co stanowi największą koncentrację źródeł finansowania na jednej kategorii wśród sklasyfikowanych klubów. Wprawdzie koncentracja na przychodach komercyjnych jest stosunkowo naturalnym zjawiskiem wśród klubów I ligi, niemniej Wisła Płock wyprzedza w tym względzie inne kluby. Warto jednak zauważyć, że przychody komercyjne nie pochodzą od jednego podmiotu (tzn. wprawdzie lista sponsorów Wisły zaczyna się od PKN Orlen, ale jest na niej wiele innych podmiotów).

Wisła Płock: Przychody (mln PLN)

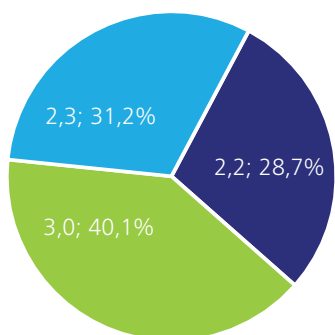
Rok 2008

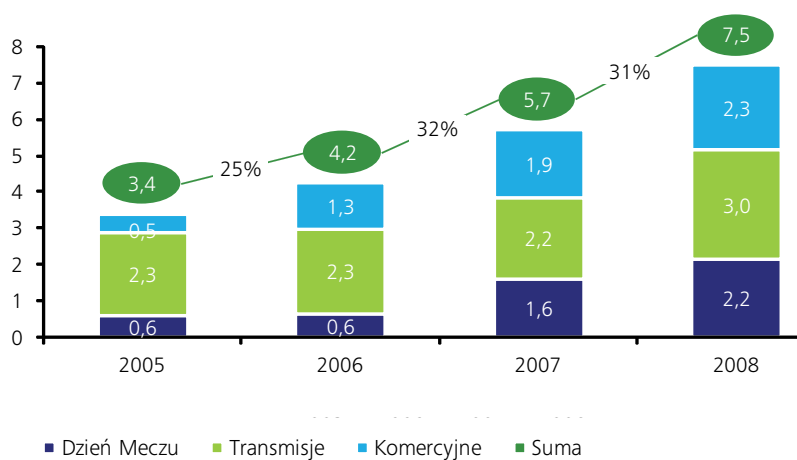
Przychody (mln PLN)	2008	8,7
	2007	7,9
Zmiana względem rankingu 2008		Powrót
Pojemność stadionu		10 978
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		1 762
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		3 206

Górnik Zabrze: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	7,5
	2007	5,7
Zmiana względem rankingu 2008		↓3
Pojemność stadionu		17 000
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		14 633
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		13 059

14. Górnik Zabrze

Po spadku o 3 miejsca, czternastą pozycję w tegorocznej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej zajmuje Górnik Zabrze, który w 2008 roku po 31% wzroście osiągnął przychody na poziomie 7,5 mln PLN. Pozycja w drugiej dziesiątce jest niewątpliwie poniżej oczekiwań gdyż wydaje się, że Górnik spełnia kilka warunków predestynujących do generowania znacznie większych przychodów (np. wielka historia klubu i duża rzesza kibiców, mocno zaangażowany strategiczny inwestor). W związku ze spadkiem klubu do I ligi należy oczekiwać, że w przyszłorocznej edycji rankingu klub nie poprawi swojej pozycji w rankingu.

Górnik Zabrze w ostatnim roku zwiększył przychody ze wszystkich trzech źródeł, przy czym największy wzrost (o 34%) został osiągnięty w kategorii transmisji telewizyjnych, które zasiliły kasę klubu kwotą 3 mln PLN. Niewiele mniejszy, 33% wzrost zanotowały wpływy z dnia meczu, które zwiększyły się o 0,6 mln PLN i zasiliły kasę klubu kwotą 2,2 mln PLN. Dobry wynik w kategorii „Dzień Mecz” został osiągnięty dzięki wysokiej frekwencji na meczach w dwóch ostatnich sezonach (w sezonie 2007/2008 oraz 2008/2009 Górnik osiągnął odpowiednio 3 i 2 najwyższą frekwencję wśród sklasyfikowanych zespołów). Najmniejszy, ale wciąż bardzo wyraźny, wzrost przychodów (o 24%) został zanotowany w kategorii wpływów komercyjnych, które dały klubowi z Zabrza 2,3 mln PLN.

Górnik Zabrze w ciągu ostatnich trzech lat osiągał wzrosty przychodów na poziomie około 30%. Co ważne, w ostatnim roku wszystkie źródła finansowania klubu rosły w zbliżonym tempie, dzięki czemu klubowi udało się utrzymać zrównoważoną strukturę przychodów. Najważniejszym źródłem wpływów klubu są transmisje, które stanowią 40% całości przychodów klubu. Drugim filarem finansowania Górnika są wpływy komercyjne (ponad 31% udział w kasie klubu), a trzecim przychody z dnia meczu (prawie 29% udział w całkowitych wpływach).

15. Polonia Bytom

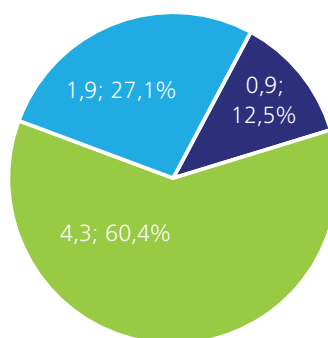
Polonia Bytom jest kolejnym przykładem klubu, który mimo wzrostu przychodów nie jest w stanie utrzymać miejsca z ubiegłorocznej edycji rankingu. Po spadku o jedną pozycję, Polonia Bytom zajmuje piętnaste miejsce w Piłkarskiej Lidze Finansowej. Spadek Polonii w rankingu jest niezwykle wyraźnym dowodem dynamicznego wzrostu wpływów polskich klubów, gdyż przychody klubu z Bytomia wzrosły w ostatnim roku aż o 81% i osiągnęły poziom 7 mln PLN.

Bardzo dynamiczny wzrost przychodów Bytomian jest rezultatem zwiększenia wpływów we wszystkich trzech kategoriach. Niemniej najistotniejszy wpływ na wzrost całkowitych wpływów klubu miały przychody z transmisji, która osiągnęła największy wzrost zarówno procentowy (o 193%), jak i absolutny (o 2,8 mln PLN) i zasiłowała kasę klubu kwotą 4,3 mln PLN.

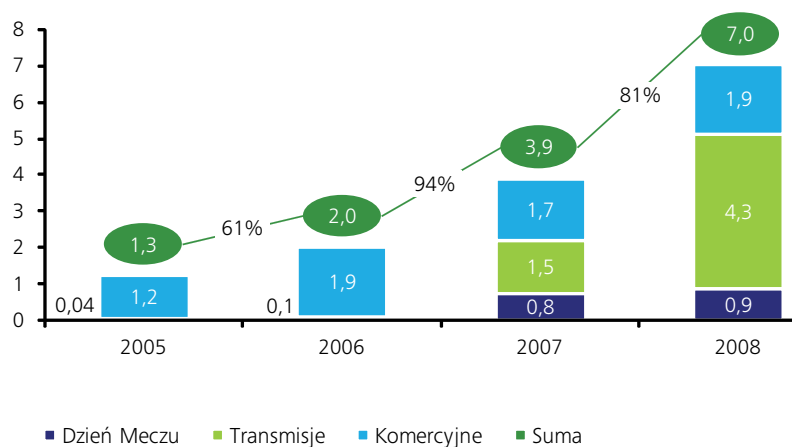
W znacznie mniejszym stopniu zwiększyły się przychody komercyjne, które w 2008 roku wyniosły 1,9 mln PLN (zmiana o 13%, czyli około 0,2 mln PLN). Najmniejszy w wartościach absolutnych wzrost wpływów został wygenerowany w kategorii „Dzień Meczu” (to źródło finansowania zasiłowało klubową kasę kwotą 0,9 mln PLN). W kolejnej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej możemy się spodziewać dalszego wzrostu przychodów wpływów z dnia meczu, na co wskazuje znaczny wzrost frekwencji w sezonie 2008/2009 (zmiana o prawie 48%). Jeszcze większych wzrostów wpływów w tej kategorii można oczekiwać w perspektywie kilku lat, gdyż Polonia Bytom należy do grona klubów, które w niedługim czasie powinny rozgrywać swoje mecze na nowoczesnych stadionach.

Polonia Bytom wykazuje znaczną koncentrację przychodów na kategorii transmisje (ponad 60% całości wpływów klubu). Mimo, że najbardziej pożądany jest model zrównoważonych źródeł finansowania, koncentracja na przychodach z transmisji jest stosunkowo bezpieczna. Przychody w tej kategorii są wynikiem wieloletnich umów, w związku z czym nie istnieje ryzyko nagłego spadku przychodów z transmisji (pod warunkiem, że klub nie spadnie do niższej klasy rozgrywkowej).

Polonia Bytom: Przychody (mln PLN)

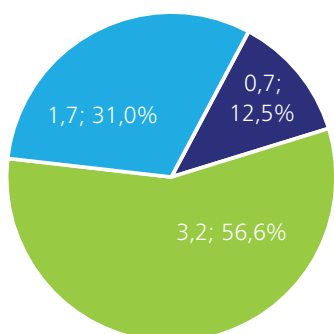
Rok 2008

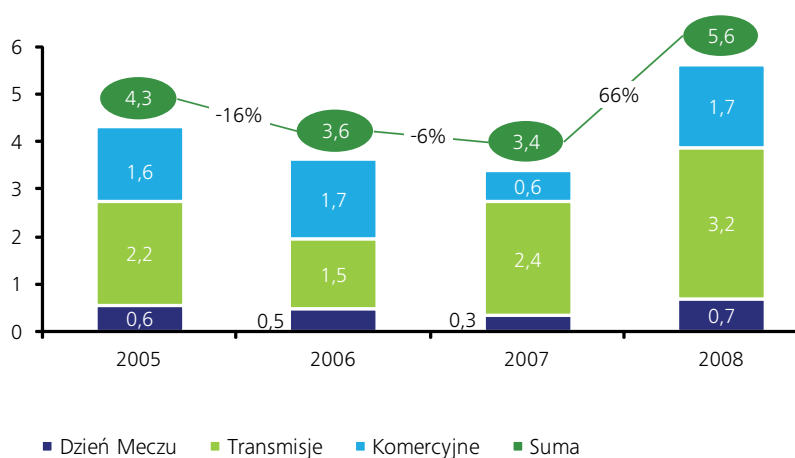
Przychody (mln PLN)	2008	7,0
	2007	3,9
Zmiana względem rankingu 2008	↓1	
Pojemność stadionu	6 000	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	5 133	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	3 478	

Odra Wodzisław Śląski: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	2007
Przychody (mln PLN)	5,6	3,4
Zmiana względem rankingu 2008	14	
Pojemność stadionu	6 620	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	3 910	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	3 161	

16. Odra Wodzisław

Odra Wodzisław Śląski w ubiegłorocznej edycji rankingu zamykała drugą dziesiątkę klubów. Dzięki 66% wzrostowi przychodów (do poziomu 5,6 mln PLN), zespół z Wodzisławia Śląskiego awansował na szesnastą pozycję w zestawieniu Piłkarska Liga Finansowa. Jednocześnie Odra po raz trzeci jest klubem o najmniejszych przychodach wśród zespołów Ekstraklasy (w tegorocznej edycji rankingu przed Odrą znalazły się trzy zespoły z I ligi – Zagłębie Lubin, Korona Kielce oraz Wisła Płock).

Na łączny wzrost przychodów klubu miało wpływ zwiększenie wpływów ze wszystkich źródeł finansowania. W 2008 roku w największym stopniu zwiększyły się wpływy komercyjne (o 169%, czyli o około 1,1 mln PLN), które wyniosły 1,7 mln PLN. Analizując wielkość tego źródła finansowania klubu można zauważyć, że kategoria komercyjna, po zapaści z 2007 roku, wróciła do poziomu przychodów z lat 2005 i 2006. Drugi największy w wartościach absolutnych wzrost został wygenerowany przez transmisje telewizyjne, które zwiększyły się o około 0,8 mln PLN (czyli 32%), dając klubowi przychód w wysokości 3,2 mln PLN. Najmniejszy wzrost wpływów w wartościach absolutnych został wygenerowany w kategorii „Dzień Meczu”. To źródło finansowania działalności klubu dało w 2008 roku 0,7 mln PLN (wzrost o około 0,4 mln PLN, czyli 106%).

Drugi rok z rzędu Odra Wodzisław Śląski największe przychody generuje w kategorii transmisje telewizyjne (prawie 57%), ale dzięki znacznemu wzrostowi wpływów komercyjnych, stopień koncentracji przychodów na transmisjach został zmniejszony (w poprzedniej edycji rankingu źródło to stanowiło 71% przychodów klubu). Drugą kategorią pod względem udziału w całkowitych wpływach klubu były wpływy komercyjne, które w 2008 roku stanowiły 31% budżetu zespołu z Wodzisławia Śląskiego. Najmniejszą kategorią przychodów jest „Dzień Meczu” stanowiący nieco ponad 12% wpływów klubu.

17. Widzew Łódź

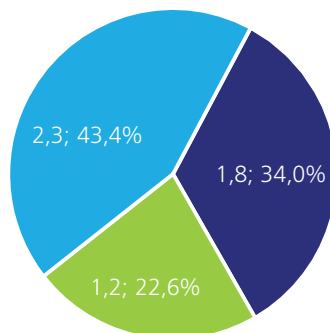
Łódzki klub w tegorocznej Piłkarskiej Lidze Finansowej zanotował największy spadek (o siedem pozycji), przez co (z przychodami 5,3 mln PLN) zajmuje dopiero siedemnaste miejsce w rankingu. Tak duży spadek wynika ze słabych wyników sportowych w sezonie 2007/2008 (spadku do I ligi) i związanego z tym zmniejszenia przychodów klubu. Dodatkowo w zeszłorocznym rankingu klub przekazał dane za sezon 2007/2008, które były znacznie wyższe niż dane za rok 2007 przekazane do tegorocznej edycji rankingu.

W 2008 roku łódzki klub zanotował zmniejszenie przychodów ze wszystkich trzech źródeł finansowania. Największy zarówno procentowo (zmiana o 24%), jak i wartościowo (zmiana o 0,4 mln PLN) spadek wpływów dotyczył kategorii „Dzień Meczu”. Transmisje, które przyniosły klubowi 1,2 mln PLN. Przychody z dnia meczu spadły o 7%, czyli o około 0,1 mln PLN, zasilając klubową kasę kwotą 1,8 mln PLN. O 0,1 mln PLN zmniejszyły się również wpływy komercyjne (zmiana o 3%), które wyniosły w ostatnim roku 2,3 mln PLN.

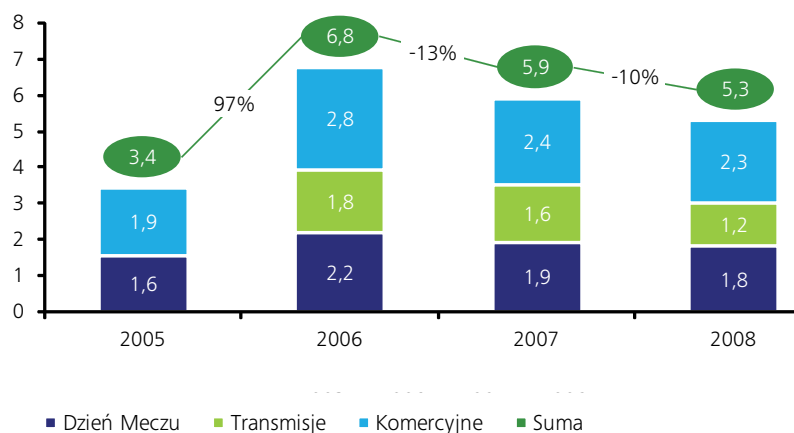
W 2008 roku przychody Widzewa Łódź charakteryzowały się dość zrównoważoną strukturą. Największe źródło finansowania klubu stanowiły wpływy komercyjne, które stanowiły ponad 43% kasy klubu. Drugim filarem finansów klubu (z 34% udziałem) były wpływy z dnia meczu. Ostatnim źródłem finansowania w 2008 roku były przychody z transmisji, które stanowiły niemal 23% wpływów klubu.

W związku z decyzją Trybunału Arbitrażowego przy PKOl o uchyleniu decyzji o degradacji klub, przyszłoroczna pozycja Widzewa Łódź w rankingu polskich klubów jest jedną z największych niewiadomych. W tej chwili nie wiadomo czy i jakie odszkodowanie otrzyma klub w związku z rozgrywaniem meczów w I lidze zamiast w Ekstraklasie.

Widzew Łódź: Przychody (mln PLN)

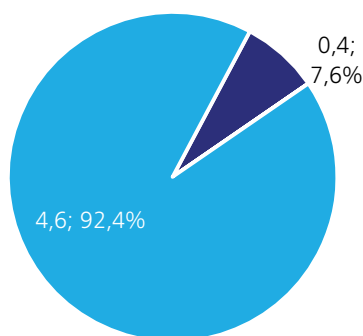
Rok 2008

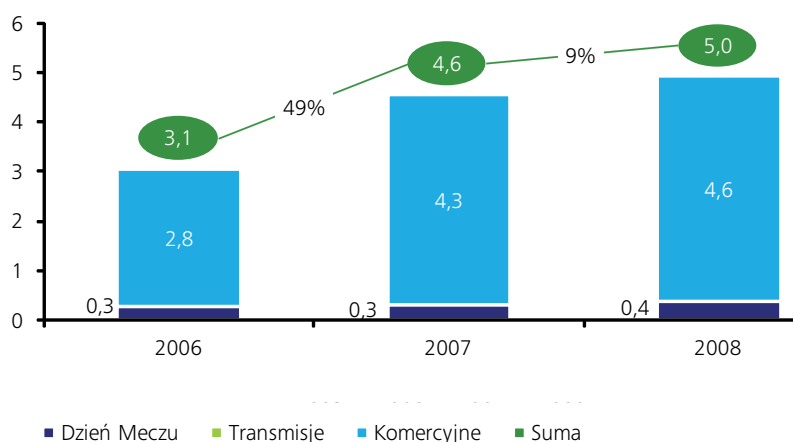
Przychody (mln PLN)	2008	5,3
	2007	5,9
Zmiana względem rankingu 2008	↓	
Pojemność stadionu	9 967	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	5 534	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	6 280	

Podbeskidzie Bielsko Biala: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

18. Podbeskidzie Bielsko-Biala

Mimo wzrostu przychodów Podbeskidziu Bielsko-Biala nie udało się utrzymać wysokiej szesnastej pozycji, jaką klub zajął w ubiegłorocznej edycji rankingu. Przychody w 2008 roku na poziomie 5 mln PLN pozwoliły Podbeskidziu na zajęcie osiemnastej pozycji w Piłkarskiej Lidze Finansowej. W ostatnim roku wpływy klubu wzrosły o 9%, co doskonale pokazuje że przychody polskich klubów rosną w dość dużym tempie – niemal 10% wzrost nie gwarantuje zachowania pozycji w rankingu.

Wzrost całkowitych przychodów Podbeskidzia Bielsko-Biala został wypracowany dzięki zwiększeniu wpływów z obu źródeł finansowania klubu. Przychody z dnia meczu zanotowały 25% wzrost, dzięki czemu kasa klubu została zasilona kwotą 0,4 mln PLN. Z kolei wpływy komercyjne wzrosły o 7% (czyli około 0,3 mln PLN) i dały klubowi z Bielsko-Białej 4,6 mln PLN. Warto zauważyć, że Podbeskidzie generuje znacznie większe przychody komercyjne niż wiele klubów Ekstraklasy (jak np. Arka Gdynia, Odra Wodzisław Śląski, Polonia Bytom czy Jagiellonia Białystok).

Wysokie wpływy komercyjne przekładają się silnie na strukturę przychodów klubu, które wykazują bardzo dużą koncentrację na tym źródle finansowania (ponad 92% kasy klubu pochodzi z wpływów komercyjnych). Pozostałe niecałe 8% przychodów Podbeskidzia stanowią wpływy z dnia meczu (mała pojemność stadionu ogranicza potencjał finansowy w tej kategorii).

Przychody (mln PLN)	2008	5,0
	2007	4,6
Zmiana względem rankingu 2008		↓2
Pojemność stadionu		4 500
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		2 881
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		2 853

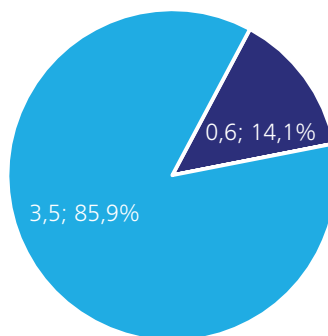
19. GKS Katowice

W tegorocznej edycji Piłkarskiej Ligi Finansowej GKS Katowice awansował o dwa miejsca, co pozwoliło na zajęcie dziewiętnastej pozycji w rankingu. Zajęcie miejsca w drugiej dziesiątce okazało się możliwe dzięki wyraźnemu wzrostowi przychodów katowickiego klubu, które w 2008 roku zwiększyły się o 73% i wyniosły 4,1 mln PLN.

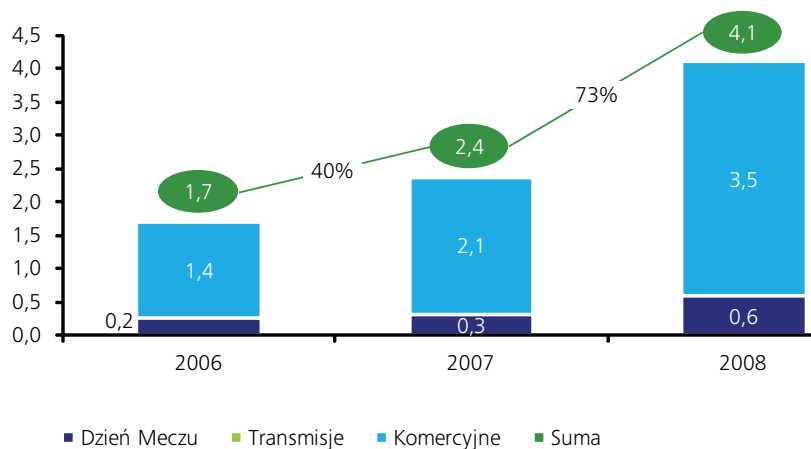
Katowicki klub osiągnął bardzo wyraźny wzrost przychodów z obu źródeł finansowania (GKS jako klub I ligowy w 2008 roku nie generował przychodów z transmisji telewizyjnych). Najbardziej znaczący wzrost został osiągnięty w kategorii „Dzień Meczu”, która po 87% skoku przyniosła klubowi 0,6 mln PLN. Zastanawiające jest, że tak duży wzrost został osiągnięty mimo spadku frekwencji na meczach w sezonie 2008/2009. Niemal równie wysoki wzrost został zanotowany w kategorii przychodów komercyjnych (zmiana o 70%), które zasiły kasę klubu kwotą 3,5 mln PLN.

GKS Katowice prawie 86% swoich przychodów generuje w kategorii wpływów komercyjnych. Klubowi udało się pozyskać kilku silnych sponsorów (Katowicki Holding Węglowy, Południowy Koncern Energetyczny, Energomontaż Południe czy też CTL Logistics), co może stanowić dobrą bazę do budowy sukcesów sportowych klubu. Pozostałe 14% przychodów stanowią wpływy z dnia meczu.

GKS Katowice: Przychody (mln PLN)

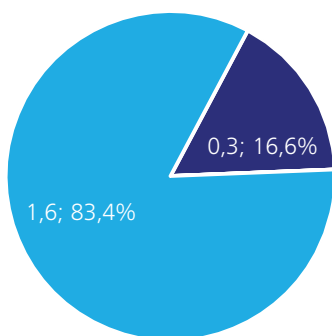
Rok 2008

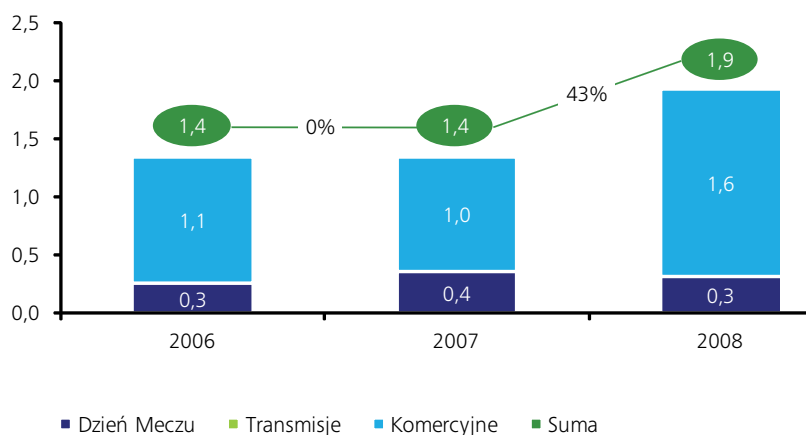
Przychody (mln PLN)	2008	4,1
	2007	2,4
Zmiana względem rankingu 2008		↑2
Pojemność stadionu		9 690
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		2 324
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		5 794

Motor Lublin: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

■ Dzień Meczu ■ Transmisje ■ Komercyjne ■ Suma

Przychody (mln PLN)	2008	2007
	1,9	1,4
Zmiana względem rankingu 2008	↑2	
Pojemność stadionu	13 000	
Średnia frekwencja (sezon 08/09)	1 769	
Średnia frekwencja (sezon 07/08)	2 241	

20. Motor Lublin

Drugą dziesiątkę rankingu Piłkarska Liga Finansowa zamyka Motor Lublin, który w 2008 roku osiągnął 1,9 mln przychodów. Całkowite wpływy klubu wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 43% co pozwoliło na awans klubu o dwa miejsca w rankingu.

W 2008 roku Lublinianie osiągnęli znaczny wzrost przychodów komercyjnych, co w dużej mierze wynika z awansu klubu do aktualnej I ligi (ówczesnej II ligi) w sezonie 2007/2008 (w pierwszej połowie 2007 roku klub grał w ówczesnej III lidze, co miało wpływ na wielkość wygenerowanych przychodów). Wzrost wpływów klubu w kategorii komercyjnej wyniósł 61%, dzięki czemu kasa klubu została zasilona kwotą 1,6 mln PLN. Natomiast w przypadku drugiego źródła przychodów Motor Lublin zanotował spadek o 9% (wpływy z dnia meczu przyniosły klubowi 0,3 mln PLN). Zmniejszenie przychodów w kategorii „Dzień Mecz” może wynikać ze zmniejszonej frekwencji w sezonie 2008/2009.

Wzorem wielu innych klubów I ligowych, Motor Lublin większość swoich przychodów generuje w kategorii wpływów komercyjnych, które w 2008 roku stanowią ponad 83% całkowitych przychodów klubu. Pozostałe prawie 17% wpływów klubu przypada na przychody z dnia meczu.

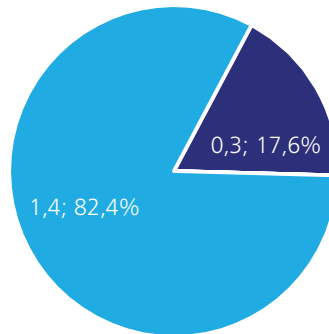
21. Warta Poznań

Ostatnie miejsce w tegorocznym rankingu polskich klubów zajmuje Warta Poznań, która w 2008 roku osiągnęła łączne przychody w wysokości 1,7 mln złotych. Poznański klub jest debiutantem w Piłkarskiej Lidze Finansowej. Wprawdzie klub nie przekazał danych do poprzedniej edycji rankingu (ze względu na przekształcenia zachodzące wówczas w klubie), ale zapowiedział chęć udziału w kolejnej edycji przedsięwzięcia i zgodnie z tą zapowiedzią w tym roku dane zostały przygotowane i przekazane.

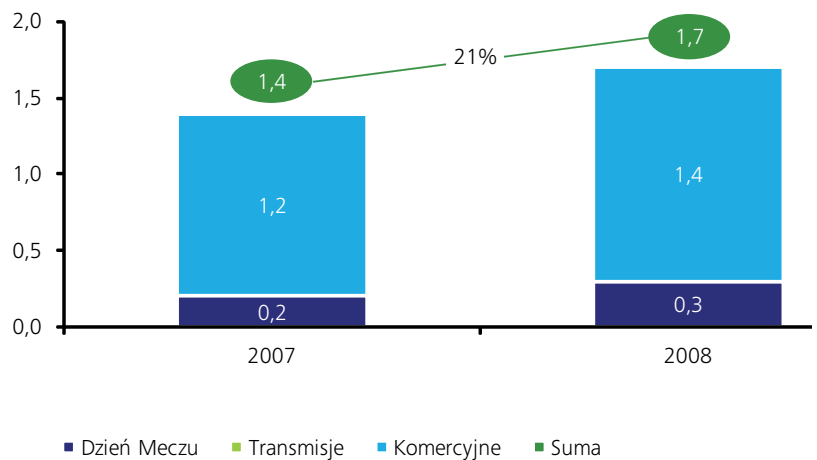
Wzrost przychodów o 21% w 2008 roku jest wynikiem zwiększenia wpływów ze źródła komercyjnego (o 16%), jak i przychodów z dnia meczu (o 50%). W obu tych kategoriach Warta osiąga niewielkie przychody, ale odnotowywane wzrosty są znaczące (w szczególności w kategorii „Dzień Mecz”). Dodatkowo wydaje się, że w tak dużym mieście jak Poznań (mieście, które jest znane z kibiców piłkarskich) jest miejsce na jeszcze jeden silny finansowo i sportowo klub. W 2008 roku w klubie nastąpiły przekształcenia, których efekty powinny być widoczne w kolejnych edycjach rankingu. Natomiast wydaje się, że barierą rozwoju klubu może być stadion, który obecnie ma pojemność zaledwie 2 200 osób.

Tak jak większość klubów I ligowych, Warta Poznań wykazuje koncentrację przychodów w kategorii wpływów komercyjnych, które stanowiły w 2008 roku 82% całkowitych przychodów klubu i zasiły kasę Warty kwotą 1,4 mln PLN. Pozostałe 0,3 mln PLN (czyli prawie 18% całkowitych wpływów) pochodzi z dnia meczu.

Warta Poznań: Przychody (mln PLN)

Rok 2008

Przychody (mln PLN)	2008	1,7
	2007	1,4
Zmiana względem rankingu 2008		Nowy
Pojemność stadionu		2 200
Średnia frekwencja (sezon 08/09)		897
Średnia frekwencja (sezon 07/08)		1 212

Załącznik: Przychody polskich klubów

Klub	2008				2007			
	Przychody łącznie	Transmisje	Dzień Meczu	Komercyjne	Przychody łącznie	Transmisje	Dzień Meczu	Komercyjne
Lech Poznań	39 100	8 400	15 100	15 600	24 965	3 190	7 126	14 649
Wisła Kraków	33 575	12 207	9 595	11 774	19 492	4 304	5 877	9 311
GKS Bełchatów	29 340	4 617	465	24 258	26 931	4 118	1 081	21 732
Legia Warszawa	21 250	6 926	3 812	10 512	15 883	3 984	4 157	7 742
Zagłębie Lubin	16 015	2 415	500	13 100	32 423	6 374	1 229	24 820
Cracovia	15 471	5 454	1 151	8 866	13 821	3 449	1 409	8 963
Polonia Warszawa	11 717	6 272	624	4 821	12 849	5 492	832	6 525
Śląsk Wrocław	11 277	3 250	1 818	6 209	3 575	0	752	2 823
Korona Kielce	11 090	50	1 660	9 380	18 258	2 962	2 751	12 545
Arka Gdynia	10 369	5 265	1 613	3 491	13 192	839	1 189	11 164
Ruch Chorzów	9 480	5 429	2 249	1 802	5 835	1 761	1 862	2 212
Jagiellonia Białystok	8 722	4 530	1 768	2 425	4 946	0	1 648	3 299
Wisła Płock	8 668	0	285	8 383	7 895	162	349	7 385
Górnik Zabrze	7 483	3 001	2 150	2 331	5 726	2 236	1 615	1 875
Polonia Bytom	7 047	4 257	880	1 910	3 888	1 452	750	1 686
Odra Wodzisław	5 621	3 179	700	1 741	3 389	2 402	339	648
Widzew Łódź	5 318	1 208	1 807	2 303	5 910	1 598	1 939	2 374
Podbeskidzie Bielsko-Biała	4 953	0	378	4 575	4 560	0	301	4 259
GKS Katowice	4 102	0	580	3 522	2 376	0	310	2 066
Motor Lublin	1 929	0	320	1 609	1 350	0	350	1 000
Warta Poznań	1 700	0	300	1 400	1 400	0	200	1 200

Klub	2006				2005			
	Przychody łącznie	Transmisje	Dzień Meczu	Komercyjne	Przychody łącznie	Transmisje	Dzień Meczu	Komercyjne
Lech Poznań	13 782	3 762	2 737	7 283	10 694	2 912	310	7 472
Wisła Kraków	21 135	4 630	5 208	11 297	21 095	5 157	5 515	10 423
GKS Bełchatów	13 227	2 117	499	10 611	10 843	1 203	437	9 203
Legia Warszawa	20 390	7 501	5 313	7 576	13 741	4 116	3 717	5 908
Zagłębie Lubin	20 900	3 514	592	16 794	20 078	2 789	584	16 705
Cracovia	12 523	3 346	995	8 179	10 137	1 885	1 442	6 810
Polonia Warszawa	12 534	2 845	633	9 056	14 522	3 300	1 250	9 972
Śląsk Wrocław	915	0	287	628	-	-	-	-
Korona Kielce	19 716	4 582	3 620	11 515	16 427	2 006	2 761	11 660
Arka Gdynia	7 610	2 442	1 040	4 128	5 851	1 328	939	3 584
Ruch Chorzów	2 001	0	801	1 200	-	-	-	-
Jagiellonia Białystok	2 600	0	1 100	1 500	-	-	-	-
Wisła Płock	15 461	2 683	471	12 307	16 673	2 287	399	13 987
Górnik Zabrze	4 245	2 345	650	1 251	3 400	2 300	600	500
Polonia Bytom	2 008	0	108	1 900	1 251	0	40	1 211
Odra Wodzisław	3 621	1 473	476	1 672	4 313	2 173	562	1 578
Widzew Łódź	6 762	1 756	2 181	2 825	3 431	0	1 563	1 868
Podbeskidzie Bielsko-Biała	3 053	0	279	2 775	-	-	-	-
GKS Katowice	1 693	0	247	1 446	-	-	-	-
Motor Lublin	1 350	0	250	1 100	-	-	-	-
Warta Poznań	-	-	-	-	-	-	-	-

Więcej informacji na temat raportu udziela:

Jacek Bochenek

Dyrektor
Grupa Sportowa Deloitte
Tel.: +48 (22) 511 01 13
E-mail: jbochenek@deloitteCE.com

Grzegorz Sencio

Menedżer
Dział Konsultingu Deloitte
Tel.: +48 (22) 511 03 98
E-mail: gsencio@deloitteCE.com

Deloitte świadczy usługi audytorskie, konsultingowe, doradztwa podatkowego i finansowego klientom z sektora publicznego oraz prywatnego, działającym w różnych branżach. Dzięki globalnej sieci firm członkowskich obejmującej 140 krajów oferujemy najwyższej klasy umiejętności, doświadczenie i wiedzę w połączeniu ze znajomością lokalnego rynku. Pomagamy klientom odnieść sukces niezależnie od miejsca i branży, w jakiej działają. 168 000 pracowników Deloitte na świecie realizuje misję firmy: stanowić standard najwyższej jakości.

Specjalistów Deloitte łączy kultura współpracy oparta na zawodowej rzetelności i uczciwości, maksymalnej wartości dla klientów, lojalnym współdziałaniu i sile, którą czerpią z różnorodności. Deloitte to środowisko sprzyjające ciągłemu pogłębianiu wiedzy, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz rozwojowi zawodowemu. Eksperti Deloitte z zaangażowaniem współtworzą społeczną odpowiedzialność biznesu, podejmując inicjatywy na rzecz budowania zaufania publicznego i wspierania lokalnych społeczności.

Nazwa Deloitte odnosi się do Deloitte Touche Tohmatsu, podmiotu prawa szwajcarskiego i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas.